

CONCILIIUM BASILEENSE

a. 1431-1437

Romæ MMVII

Concilio ecumenico convocato a Basilea da papa Martino V nel 1431. Il concilio inizio il 25 luglio dello stesso anno.

Alla morte di papa Martino V, ancor prima dell'inizio dei lavori, l'assemblea conciliare respinse il decreto di scioglimento emesso dal nuovo pontefice Eugenio IV, appellandosi alle decisioni del discusso concilio di Costanza circa la superiorità del concilio sul Romano Pontefice. Quando Eugenio IV, nel settembre 1437, convocò il concilio a Ferrara, l'assemblea si divise: una minoranza, guidata dal cardinale Nicola Cusano, riconobbe la legittima autorità pontificia, recandosi a Ferrara dove il concilio ebbe inizio l'8 gennaio 1438 con l'adesione di vescovi e teologi greci. Il 10 gennaio 1439 il concilio si trasferì a Firenze. Nella sessione del 6 giugno 1439 furono approvati i decreti d'unione con la Chiesa greca, armena e copta. Il resto dei padri conciliari rimasto a Basilea definì eretico e scismatico Eugenio IV ed elesse l'antipapa Amedeo VIII di Savoia, che assunse il nome di Felice V.

Il 24 febbraio 1443 il concilio fu definitivamente trasferito a Roma dove il 7 agosto 1445 fu celebrata l'ultima sessione. Quasi tutti i decreti d'unione di questo concilio rimasero senza conseguenze tuttavia ebbero il merito di porre l'attenzione sulla problematica dell'unità ecclesiale.

Il concilio di Basilea infine, già condannato da Eugenio IV con la *Exposcit debitum* (15 febr. 1438) e sempre più osteggiato dai monarchi europei, si sciolse il 24 aprile del 1449, dopo la morte di Eugenio IV e la rinuncia di Felice V, riconoscendo come unico legittimo pontefice Niccolò V, già eletto dal conclave romano il 6 marzo 1447.

Alcuni storici discutono dell'ecumenicità delle prime 25 sessioni conciliari di Basilea, quelle successive, fino all'ultima del 25 aprile 1449, celebrata a Losanna, sono ritenute all'unanimità non ecumeniche.

Fontes: *Conciliarum Oecumenicorum Decreta*, curantibus J. Alberigo, J.A. Dossetti, P.P. Joannou, C. Leonardi, P. Prodi, consultante H. Jedin, 1973, p. 455 - 513.

Questo documento è stato realizzato con la massima cura per lo studio avanzato nel campo del diritto canonico.

È importante ricordare tuttavia che nelle ricerche di maggiore importanza è sempre opportuno un accurato confronto preliminare con i testi originali.

Nell'eventualità che troviate un errore siete pregati di segnalarlo con precisione inviando un messaggio alla seguente casella di posta elettronica: email@internetsv.info.

This document has been realized with maximum care for the advanced study in canon law.

It is important to remember nevertheless that in the searches of great importance is always opportune an accurate comparison with the original texts.

In the eventuality that a bug is found please sending precise message to the following e-mail: email@internetsv.info.

[Decretum constantiense de celebratione conciliorum]

Ad omnipotentis Dei gloriam fidei catholicæ exaltationem christianæ que religionis profectum iaciens fundamentum in summo angulari lapide Christo Iesu in quo omnis ædificatio constructa crescit in templum sanctum in Domino sacrosancta Synodus Basileensis universalem Ecclesiam repræsentans in Spiritu Sancto legitime congregata præsidente reverendissimo in Christo patre domino iuliano sanctæ Romanæ Ecclesiæ sancti Angeli diacono cardinali Apostolicæ Sedis legato attendens quod sacra generalis synodus Constantiensis in Spiritu Sancto celebrata salubre existimans et multimode fructuosum in sancta Dei Ecclesia generalia concilia frequentari hoc suo decreto constituit huiusmodi sub tenore frequens generalium conciliorum celebratio.

Atque pro ipsius executione decreti civitas Papiæ apud Italiam fuit electa pro generali concilio in fine tunc proxime sequentis quinquennii celebrando.

Quod quidem concilium suo decreto tempore in dicta civitate Papiensi celebrari extitit inchoatum et inde certis ex causis ad civitatem senensem translatum.

In quo quidem generali concilio Papiæ inchoato et in Senensi civitate celebrato hæc Basileensis civitas pro celebratione tunc futuri generalis concilii post septennium a fine ipsius Senensis concilii celebrandi fuit electa et debite assignata ut constat in instrumento publico inde confecto huiusmodi seriei.

[Stabilimentum sacri concilii Basileensis]

Ipse autem reverendissimus dominus legatus mandatum apostolicum exequi cupiens cum tempore quo iam instabat celebrationem concilii inchoari circa expeditionem adversus pestiferam hæresim Hussitarum esset pro causa fidei admodum occupatus suos ad hanc civitatem vices gerentes destinare curavit ac postmodo quamcitus fuit possibile ad præsentem civitatem accessit ut iniunctum legationis officium posset in celebratione huius generalis concilii præstante divini numinis gratia adimplere prout etiam sanctissimus dominus noster dominus Eugenius divina providentia papa IV repetitis suæ sanctitatis litteris sibi mandavit.

In qua civitate iam per tres menses et ultra cum prælatis et ceteris qui ad ipsam civitatem causa celebrationis dicti generalis concilii advenerunt quamplurimas congregationes fecit habuit que tractatus super ipsius stabilimento et celebratione concilii.

Tandem decretum est præsentem solemnem fieri sessionem in qua primum cum ex præmissis constet aperte quod hæc civitas sit locus celebrationi generalis concilii deputatus et adsit a iamdiu citra tempus ipsius concilii celebrandi sacrosanctæ que Sedis Apostolicæ non desit auctoritas decernit diffinit et declarat in hac civitate et loco esse generale concilium stabilitum canonice et fundatum et quod ad eius celebrationem tenentur accedere omnes tam prælati quam ceteri qui de iure vel consuetudine ad generalia concilia accedere sunt adstricti.

[Intentio concilii Basileensis]

Ceterum cum unumquodque eo directius atque intensius suas dirigat actiones quo ipsarum destinatum finem agnoscit idcirco hæc sancta Synodus necessitates christianæ religionis sedula meditatione recogitans matura et digesta deliberatione decernit ad hæc tria eo a quo cuncta bona procedunt auctore Deo toto sollicitudinis studio operam dare.

Primo ut omnium hæresum a christiani populi finibus tenebris profugatis lumen catholicæ veritatis Christo vera luce largiente refulgeat.

Secundo ut bellorum rabie qua satore zizaniæ seminante in diversis partibus mundi affligitur et dissipatur populus christianus congrua meditatione sedata pacis auctore præstante in statum reducatur pacificum et tranquillum.

Tertio ut cum multiplicibus vitiorum tribulis et spinis Christi vinea iam quasi silvescat præ nimia densitate ut illis debitæ culturæ studio resecatis evangelico agricola cælitus operante reflorat honestatis que fructus et honoris felici ubertate producat.

Et quoniam absque cælestis influxu gratiæ hæc tam grandia bona sperari non possunt omnes Christi fideles in Domino propensius exhortatur ut ad obtinendam præmissorum consummationem felicem devotis orationibus ieiuniis et eleemosinis apud maiestatem divinam diligenter insistant ut pius et misericors Deus humilibus placatus obsequiis optatam rerum consummationem huic sacro concilio sua pietate solita præstare dignetur eis in remissionem suorum peccaminum hoc iniungens.

SESSIO II 15 febr. 1432

Sacrosancta generalis synodus Basileensis Ecclesiam militantem representans ad perpetuam rei memoriam.

Ad laudem Dei omnipotentis ac benedictæ individuae que Trinitatis gloriam et honorem pro hæresum atque errorum extirpatione morum in capite et in membris Ecclesiæ Dei reformatione ac regum et regnorum ceterorum que christicolarum ad invicem auctore discordiarum procurante dissidentium pacificatione in Spiritu Sancto legitime congregata decernit statuit diffinit declarat et ordinat ut sequitur.

[Decretum, quod concilium Basileense est legitime inchoatum]

Et primo quod eadem sacra Basileensis synodus sacris Constantiensi et Senensi consiliis generalibus decernentibus atque ordinantibus et auctoritate apostolica interveniente fuit et est in hoc loco Basileensi debite legitime que ac rite initiata et congregata.

Et ne de eiusdem sacræ Basileensis synodi potestate a quoquam dubitetur ipsa eadem synodus duas declarationes ex decretis synodi Constantiensi in præsentis sessione aliis suis decretis editis seu edendis inserendas ordinat et decernit quarum quidem declarationem tenor primæ sequitur et est talis et primo declarat...

Alterius vero tenor sequitur in hæc verba item declarat...

Præmissis igitur et nonnullis aliis constantiensi concilii præsertim capituli quod incipit frequens in priori huius sacræ synodi Basileensis sessione recitati decretis attentis prælibata synodus Basileensis decernit et declarat quod ipsa pro hæresum extirpatione ac morum generali reformatione Ecclesiæ in capite et in membris nec non pace inter christianos procuranda ut præmittitur in Spiritu Sancto legitime congregata per nullum quavis auctoritate etiamsi papali dignitate præfulgeat dissolvi aut ad alium locum transferri seu ad aliud tempus prorogari debuit aut potuit debet aut potest debebit aut poterit in futurum absque eiusdem synodi Basileensis deliberatione et consensu.

**SESSIO III
29 apr. 1432**

[Decernitur dissolutionem concilii nullatenus fieri posset]

Considerans que hæc sancta Synodus præfatam dissolutionem concilii contra decreta Constantiensi concilii esse factam tendere que in eversionis fidei grave periculum et status ecclesiastici turbationem et detrimentum atque scandalum totius populi christiani eandem dissolutionem decrevit nullatenus fieri potuisse quinimmo ipsa minime obsistente ad prosecutionem eorum quæ pro fidei stabilitate et salute christiani populi laudabiliter sunt incepta esse cum spiritus sancti gratia procedendum.

Verum cum redeuntibus præfatis episcopo Lausanensi et decano Traiectensi optata responsio a sanctissimo domino papa non fuerit reportata licet non solum a prædictis concilii oratoribus ipsius concilii nomine sed etiam a serenissimo domino Sigismundo rege Romanorum fidei Ecclesiæ advocato præfatus sanctissimus dominus papa supplicatus interpellatus requisitus rogatus fuerit et totis nisibus multiplicatis vicibus obsecratus idcirco hæc sancta Synodus innitens decretis sacri Constantiensis concilii quorum verba hæc sunt quod sancta Synodus in hac solemnè sessione ipsum sanctissimum dominum Papam nec non reverendissimos dominos cardinales modo et forma infra scriptis interpellare decrevit.

Hæc igitur sancta Synodus in Spiritu Sancto legitime congregata prædictum beatissimum dominum Papam Eugenium cum omni reverentia et instantia supplicat et per viscera misericordiæ Iesu Christi exorat requirit et obtestatur ac monet quatenus prætersam dissolutionem sicut de facto processit de facto revocet et ipsam revocationem quemadmodum et dissolutionem fecit per diversas mundi partes transmittat et publicet ab omni que impedimento dicti concilii penitus desistat.

Quinimmo eidem ut debet faveat et assistat omnia que præbeat subsidia et auxilia opportuna nec non infra trium mensium spatium quod ad hoc pro termino peremptorio præfigit et assignat si corporalis ipsius dispositio patiatur personaliter veniat.

Sin autem personam vel personas loco et vice sui destinet et transmittat cum plenaria potestate ad omnia et singula in hoc concilio peragenda usque ad totalem ipsius conclusionem per omnes et singulos actus gradatim et successive.

Alioquin si hæc sanctitas sua facere neglexerit quod de Christi vicario non est aliquo modo sperandum sancta Synodus prout iustum fuerit et spiritus sanctus dictaverit necessitatibus Ecclesiæ providere curabit et procedet secundum quod iuris fuerit divini pariter et humani.

Similiter præfatos reverendissimos dominos cardinales qui tanquam principales Ecclesiæ Dei cardines ad hæc ferventius intendere debent exorat requirit obtestatur et admonet quatenus cum præfato domino papa super prædictis sollicitam instantiam faciant huic que sacro concilio faveant assistant et auxilientur modis omnibus opportunis.

Et cum præsentia ipsorum pro eorum auctoritate magna que prudentia et experientia rerum sit huic sacro concilio plurimum opportuna ipsos dominos cardinales et quemlibet eorum requirit monet et citat quatenus infra spatium trium mensium ab intimatione præsentium quem terminum pro trina ac canonica monitione præcise et peremptorie præfigit et assignat ad dictum sacrum concilium generale veniant canonico impedimento cessante alioquin cum eorum negligentia ad ipsum sacrum generale concilium veniendi ut tantis necessitatibus Ecclesiæ succurratur in periculum gravis iacturæ fidei catholicæ totius que Ecclesiæ detrimentum censeatur procul dubio redundare hæc sancta Synodus lapso termino supradicto contra eos qui venire neglexerint eorum exigente contumacia procedet prout divini pariter et humani dictaverit et permiserit ordo iuris et necessitatibus Ecclesiæ altissimo largiente providere curabit.

In præmissis autem dicta synodus reverendissimum dominum cardinalem sanctæ crucis quamdiu tractatibus pacis regnorum Franciæ et Angliæ insistet includere non intendit atque quoad reverendissimos dominos cardinales Placentinum et de Fuxo vulgariter nominatos et cardinalem sancti Eustachii cum in propinquiore locis existant ad duorum spatium mensium restringit terminum supradictum.

Mandat insuper hæc sancta Synodus universis et singulis dominis patriarchis archiepiscopis episcopis et aliis ecclesiarum prælatibus clericis que notariis et personis ecclesiasticis nec non aliis Christi fidelibus cuiuscumque status dignitatis gradus et conditionis existant omnes que et singulos principes et dominos etiamsi imperiali regali ducali seu quavis alia præfulgeant potestate requirit et rogat qui pro præmissis fuerint requisiti seu requisitus in virtute sanctæ obedientiæ ac obtestatione divini iudicii et sub pœna excommunicationis quatenus prædicta omnia et singula dicto sanctissimo domino papæ atque reverendissimis dominis cardinalibus insinuent intiment et notificent ac intimari et insinuari seu notificari faciant personaliter eisdem si ad eos tutus et accommodus pateat accessus.

Sin autem ei vel illis ad quos personaliter accedendi facultas non sit in eorum habitationibus nec non in porta palatii apostolici et in ecclesiis sancti Ioannis Lateranensis sancti Petri et sanctæ Mariæ Maioris de Urbe per publicum notarium confectas affigendo si hoc tute fieri possit.

Sin autem in principalibus ecclesiis civitatum Sutrinæ Viterbii et Senensis vel aliarum trium civitatum vicinarum de quibus fuerit bene visum.

Quæ quidem loca hæc sancta Synodus decernit esse idonea pro executione omnium præmissorum.

Et nihilo minus hæc sancta Synodus futuris cupiens obviare casibus ut omnis evitetur dispendiosus circuitus cum rebus de quibus agitur supra modum periculosa sit mora ordinat et decernit huiusmodi admonitionis et citationis decretum postquam in hac solempni sessione lectum fuerit et publicatum Ecclesiæ cathedralis Basileensis valvis affigi ut si forte contingat ipsius intimationem exequi non posse modo aliquo præmissorum eo casu ex nunc tanquam publico edicto ad quatuor mensium spatium ab hac die in antea computandum censeatur quoad omnes eius effectus facta insinuatio monitio et citatio sic que suos omnes effectus sortiri et arctare eos quibus dirigitur decernit ac si personaliter insinuatam et præsentatam fuisset viribus peremptoriis et comminationibus superscriptis hic habitis pro insertis.

Insuper hæc sancta Synodus declarat et protestatur quod nihilo minus prædictis dilationibus pendentibus cum iam præcesserit a iure vocatio ex decreto concilii Constantiensis rerum que necessitas id suadeat et qualitas agendorum in ulteriore prosecutione concilii et agendis in eo procedere intendit ordinate debite ac mature nec propterea supersedere aliqualiter in processu.

Tandem hæc sancta Synodus decernit citationes contra omnes prælatos et alios qui ad generale concilium venire tenentur omnes que et singulos generales ordinum quorumcumque ac etiam inquisitores hæreticæ pravitatis sub dilatione termini seu terminorum de quibus deputatis fuerit bene visum cum pœnis et censuris et clausulis opportunis.

SESSIO IV
20 iun. 1432

[Salvus conductus Bohemorum]

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans.

Tenore præsentium significamus universis quod omnibus et singulis sacerdotibus baronibus nobilibus militaribus popularibus et aliis quibuscumque viris cuiuscumque status conditionis aut qualitatis existant de regno Bohemiæ et marchionatu Moraviæ de Praga et civitatibus ac aliis locis eorundem et omnibus aliis ecclesiasticis et sæcularibus personis qui aut quæ una cum ipsis ad generale Basileense concilium mittentur ac profecturi existunt omnibus eorum personis quocumque nomine censeantur aut valeant nuncupari infra tamen numerum ducentarum personarum tenore præsentium nostrum plenissimum ac perfectum salvum conductum concedimus atque damus verissimam que securitatem veniendi ad hanc civitatem Basileensem ibidem que manendi standi morandi nobis cum que de quibusvis negotiis opportunis ipsis commissis tractandi placitandi disponendi concludendi et terminandi impartimur ac in loco vel in locis hospitiorum suorum divina officia sine impedimento nostrorum peragere permittimus sic etiam ut propter illorum præsentiam neque in itinere neque in alio loco itineris in eundo manendo aut redeundo neque in ipsa civitate Basileensi a divinis officiis cessetur quovis modo per modum interdicti.

Cæterum in generali concilio seu synodo Basileensi articulos quatuor pro quorum claritate instant oretenus aut in scriptis libere poterunt offerre aut propalare scripturis sacris beatorum que doctorum verbis sententiis et rationibus eos declarare adstruere persuadere et si opus fuerit etiam ad obiecta concilii generalis respondere aut cum aliquo vel aliquibus de concilio super eisdem disputare aut caritative absque omni impedimento conferre obprobrio convicio aut contumelia procul motis servatis forma et modis inter nostros legatos et nuntios prædictorum regni et marchionatus in Egrensi civitate specificatis et uniformiter conclusis et signanter quod in causa quatuor articulorum per eos attentorum lex divina praxis Christi apostolica et Ecclesiæ primitivæ una cum conciliis doctoribus que fundantibus se veraciter in eadem pro verissimo et indifferente iudice in hoc Basileensi concilio admittentur.

Et illis peractis vel non peractis quandocumque de mandato aut consensu suorum maiorum ad propria reverti optabunt aut aliquis eorum optabit mox absque ulla renitentia occasione et mora salvis rebus illorum et suorum pariter honore et personis vice versa poterint vel poterit iuxta beneplacitum libere et secure redire de scitu tamen deputandorum per concilium ut pro tunc opportune securitati eorum provideatur sine dolo et fraude.

Nihilo minus in hoc eorum salvo conductu omnes quascumque clausulas includi ac contineri volumus ac pro inclusis haberi quæ pro plena et efficaci et sufficienti securitate in eundo stando ac redeundo necessariæ sunt et opportunæ hæc notanter propter bonum pacis procurandum et observandum luculenter expressantes.

Quod si quispiam aut aliqui ex illis sive in itinere ad nos in Basileam veniendo sive ibidem demorando aut redeundo aliquod enorme quod absit egerit aut egerint per quod posset assecurationis eorum beneficium eis aut eorum alicui concessum annullari aut cassari volumus etiam ac admittimus et concedimus ut talis vel tales in facinore huiusmodi deprehensi vel deprehensus ab ipsis duntaxat et non ab aliis condigna animadversione cum emenda sufficienti per partem nostra merito approbanda et laudanda mox puniatur aut puniantur illorum assecurationis forma conditionibus et modis omnino manentibus illibatis.

Et pariformiter si quispiam vel aliqui ex nostris sive in itinere ad nos in Basileam veniendo sive ibidem demorando aut redeundo aliquod enorme quod absit egerit aut egerint per quod posset assecurationis ipsorum beneficium eis aut alicui eorum concessum annullari aut cassari volumus ut talis vel tales in facinore huiusmodi deprehensi a nobis aut a nostris duntaxat et non ab aliis condigna animadversione cum emenda sufficienti per partem dominorum ambaxiatorum et nuntiorum merito approbanda et laudanda mox puniatur aut puniantur præsenti assecurationis forma conditionibus et modis omnino manentibus illibatis.

Volumus etiam quod liceat ipsis ambaxiatoribus omnibus et singulis toties quotiescumque opportunum fuerit seu necessarium ad auram capiendam exire de civitate Basileensi et reverti ad eandem nec non nuntium vel nuntios suos ad quaecumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis libere mittere seu destinare ac ipsos missos seu destinatos seu missum et destinatum suscipere toties quoties eis videbitur expedire ita quod aliqui vel aliquis per deputandos concilii socientur qui eorum securitati provideant vel provideat.

Insuper nec in sermonibus seu prædicationibus publicis aut aliis collationibus in præiudicium derogationem seu deteriorationem causæ ipsorum quatuor articulorum pars nostra terminis quibuslibet in confusionem vergentibus poterit aut debet uti et potiri in loco civitatis Basileensis.

Qui quidem salvus conductus et securitates stare ac durare debent et a tempore et per tempus quo in nostræ et nostrorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit et usque ad Basileam perduci ac toto tempore mansionis eorum ibidem et rursus post sufficientem audientiam habitam spatio viginti dierum præmisso cum ipsi petierint aut concilium habita huiusmodi audientia ipsis recessum indixerit a Basilea usque in Tuscam Tatoniam aut Englisburg in quem ex locis istis maluerint Deo favente restituemus dolo et fraude prorsus exclusis.

Etiam pro universis et singulis Christi fidelibus et specialiter pro sanctissimo domino Romano pontifice pro serenissimo principe domino Sigismundo Romanorum et cetera rege ac venerabilibus dominis cardinalibus archiepiscopis et episcopis ac dominis abbatibus praelatis et clericis nec non illustrissimis principibus regibus ducibus marchionibus comitibus baronibus et nobilibus militibus universitatibus et communitatibus civitatum castrorum et villarum earum que consulibus scabinis officialibus et aliis cuiuscumque conditionis et status ecclesiastici vel sæcularis existant quocumque nomine censeantur et pro subditis omnium præmissorum et pro tota parte eorundem promittimus bona fide et spondemus quod nos omnes et singuli prædicti præscriptam assecurationem et salvoconductus eorum formam in omnibus suis conditionibus punctis et clausulis superius expressatis inviolabiliter et inconcusse bona fide et puro corde observabimus et custodiemus observabunt et custodient.

Insuper promittentes sine fraude et quolibet dolo quod nolumus neque debemus occulte vel manifeste quacumque occasione prætensa uti aliqua auctoritate vel potentia iure statuto vel privilegio legum vel canonum et quorumcumque conciliorum specialiter Constantiensis et Senensis quacumque forma verborum expressa in aliquod præiudicium salvoconductui seu assecurationi ac publicæ audientiæ ipsis per nos concessæ vel concessio.

Quod si nos aut aliquis ex nobis vel nobis cuiuscumque conditionis vel status aut præminentia existens præscriptæ assecurationis et salvoconductus formam et modum in quocumque puncto vel clausula violaverit quod tamen avertere dignetur omnipotens et sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta et ipsorum arbitrio merito approbanda et laudanda habeant nos et habere poterunt incidisse in omnes pœnas quas iure divino et humano aut consuetudine huiusmodi salvorum conductuum violatores incurrere possunt absque omni excusatione aut quavis in hac parte contradictione.

[Quod sedente concilio, vacante sede apostolica, extra concilium non procedatur ad electionem]

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans, attendens quod ad providentiæ spectat officium perspicaci consideratione futura prospicere et adversus ea quæ reipublicæ possent inferre dispendia salubriter providere cum itaque eadem sancta Synodus ad extirpationem hæresum pacem in Christi populo et morum reformationem cum spiritus sancti gratia prout statu rerum et temporum considerato est admodum necessarium sit intenta et propterea venerabiles in Christo patres sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales ad ipsum sacrum concilium evocaverit existimans eorum in sacro concilio præsentiam pro eorum auctoritate sapientia rerum que notitia multimode fructuosam eis que tanquam veris obedientiæ filiis ad sacrum concilium venientibus si alibi contingeret Apostolicæ Sedis vacatio in iacturam eorum qui obedientes vacationis sacri concilii deservirent utilitati Ecclesiæ posset redundare cum tamen ut obedientia non iacturam afferat sed potius utilitatis et honoris augmentum ratio cunctis nota suadeat et ne aliquibus forsitan venire negligentibus prodesse inobedientia videatur hæc et alia quæ animum cuiuscumque prudentis ad hoc movere possent et deberent provida attentione prospiciens hæc sancta Synodus statuit decernit atque diffinit quod in eventum vacationis Sedis Apostolicæ hoc sacro generali durante concilio electio Summi Pontificis in loco istius sacri concilii fiat et interdicit ne alibi celebretur.

In contrarium attentata quavis auctoritate etiamsi papali non obstantibus quibuscumque constitutionibus editis vel edendis aut aliis in contrarium facientibus ac si de ipsis esset de verbo ad verbum facienda mentio specialis aut iuramento firmata existant quibus ex certa scientia derogat et decernit nulla et irrita esse nullius que roboris vel momenti ipso iure contrarium vero attentantes sint tam active quam passive quoad electionem Romani Pontificis et ad quascumque alias dignitates inhabiles et omnibus habitis dignitatibus perpetuo privati et infamiæ notam ac etiam excommunicationis sententiam incurrant ipso facto.

Quod si forsitan aliqua de facto prætensa electio præsumeretur tam electus prætensus quam illi adhærentes et eum pro tali gerentes supradictas pœnas incurrant pari modo.

Absolutionem vero omnium et singulorum qui præmissas sententias aut earum aliquam incurrerint quoquomodo dicta synodus tantummodo præterquam in mortis articulo sibi reservat.

Decernens præsens decretum ligare afficere vim et effectum habere atque sortiri post quadraginta dies continuos proxime secuturos a die publicationis eiusdem.

SESSIO V
9 aug. 1432

[In hac sessione approbatæ sunt regulæ spectantes ad rationem disciplinamque dispondendi et ordinandi concilium: *De causis et procuratore fidei; Deputantur iudices ad examinandum causas generaliter; Ne incorporati trahantur ad iudicium extra locum huius concilii; Officarii constituuntur.*]

SESSIO VI
6 sept. 1432

[Sessio hæc omnino egit de lectione *Petitionis quam promotores concilii dant contra Papam et cardinales.*]

SESSIO VII
6 nov. 1432

[Terminus ad electionem papatus]

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

Dudum hæc sancta Synodus super electione Romani Pontificis in casu vacationis Sedis Apostolicæ hoc sacro durante concilio quoddam edidit decretum huiusmodi sub tenore ad providentiæ spectat officium ut ad longum continetur et de verbo ad verbum in quarta sessione.

Cum autem ex eodem decreto apud aliquos orta sit dubitationis occasio ne tempus decem dierum at intransandum conclave prefinitum sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalibus per constitutionem editam in generali concilio Lugdunensi saltem a tempore note vacationis in loco huius concilii curreret et artaret quod nimis rigidum videtur et terminus nimis brevis propter multos ex eisdem cardinalibus qui a loco ipsius concilii esse possent in remotis locis absentes hæc sancta Synodus cupiens omnem dubitationis materiam amputare et ad ea quæ ad pacem et unitatem sanctæ Dei Ecclesiæ accomoda sunt vigilantissimo studio providere et tam in hiis quam in omnibus quæ fidei catholicæ exaltationem generalem que reformationem et pacem populi christiani concernere dinoscuntur pro quibus est in Spiritu Sancto legitime congregata cum omni modestia debita que maturitate procedere presentis decreti tenore decernit quod in casu vacationis Sedis Apostolicæ presenti concilio durante ante LX dies a die vacationis continue computandos ad electionem Romani Pontificis minime procedatur.

SESSIO VIII
18 dec. 1432

[Decretum quod unicum debet esse concilium]

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

Sicut unica est Ecclesia sancta catholica Christo ipsius sponso dicente una est columba mea dilecta mea et fidei articulo hoc profitente cum unitas divisionem non capiat sic esse non potest nisi unicum generale concilium ipsam sanctam Ecclesiam catholicam repræsentans.

Cum ergo in hac civitate Basileensi decretis sacrorum generalium conciliorum Constantiensis et Senensis et duorum Romanorum approbatione pontificum scilicet felicitis recordationis Martini V et Eugenii IV generale concilium institutum et stabilitum sit et in Spiritu Sancto legitime congregatum isto durante concilio constat aliud generale concilium alibi esse non posse.

Quicumque igitur hoc sacro durante concilio aliam congregationem sub nomine generalis concilii erigere aut facere præsumpserit non catholicæ Ecclesiæ concilium sed schismaticorum conventiculum erigere aut facere convincitur.

Idcirco hæc sancta Synodus omnes Christi fideles cuiuscumque status aut dignitatis etiamsi papalis imperialis vel regalis existant sub obtestatione divini iudicii quod in Core Dathan et Abiron auctoribus schismatis scriptura sacra commemorat admonet et hortatur et in virtute sanctæ obedientiæ et sub pœnis contra schismaticos a iure indictis districte præcipit atque mandat ne hoc sacro durante concilio aliam congregationem sub nomine generalis concilii quæ revera non esset concilium facere aut congregare nec ad ipsam tanquam ad generale concilium etiam prætextu cuiuscumque promissionis aut iuramenti accedere vel interesse aut recurrere quoquo modo neque pro concilio generali habere reputare aut etiam nominare præsumant etiamsi iam indictum prætendatur sive in futuro indici attentetur.

Si qua vero persona Ecclesiastica etiamsi sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalis aut alia quæcumque cuiusvis status gradus aut conditionis existat bononiam vel ad aliquem locum sub nomine generalis concilii isto durante præsumat accedere vel ibi manere sententiam excommunicationis et privationis omnium beneficiorum dignitatum et officiorum et inhabilitationis ad ipsa incurrat ipso facto.

Et de dignitatibus officiis et beneficiis talium per eos ad quos de iure spectat etiamsi cathedrales aut metropolitanæ Ecclesiæ fuerint libere disponatur.

SESSIO IX
22 ian. 1433

[Hæc sessio omnino consumpta est in solemniter accipiendo imperatore Sigismundo]

SESSIO X
19 febbraio 1433

[Hæc sessio omnino fere acta est in legenda: *Accusatione contumaciæ papæ*]

SESSIO XI
27 apr. 1433

[Ad perpetuum robur auctoritatis generalium conciliorum]

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

Quoniam frequens generalium conciliorum celebratio tanquam agri dominici præcipua cultura universalem Ecclesiæ statum concernit ideo summa cum diligentia intendendum est ut cunctis obstaculis quæ tam salubrem institutionem impedire possent accurate obvietur.

Inhærens igitur hæc sancta Synodus ordinationi decreti concilii Constantiensis quod incipit frequens cupiens que ne scandala quæ proh dolor diebus nostris contigerunt futuris temporibus in perniciem Ecclesiæ repullulent statuit et decernit ut Romanus Pontifex qui primus in vinea Domini laborare et alios suo exemplo ad laborandum trahere tenetur per se vel legatum de latere aut legatos eligendum vel eligendos de consilio et assensu non auriculari duarum partium cardinalium in conciliis generalibus debeat interesse nec non omnes et singulæ personæ Ecclesiasticæ quæ de iure vel consuetudine generalibus conciliis adesse debent deinceps ad ipsa generalia concilia tam vigore ipsius constitutionis frequens indicta quam huius sacri concilii Basileensis vel alterius futuri legitime congregati auctoritate indicenda sine alia vocatione venire personaliter adstringantur nisi legitimo detineantur impedimento quo casu personas idoneas cum sufficienti mandato destinare teneantur.

Quod si ipse Romanus Pontifex et aliæ prædictæ personæ hoc facere neglexerint aut ipsum concilium quoquo modo de facto impedire mutare prorogare dissolvere operam dederint et infra quatuor menses cum reali satisfactione non resipuerint ex tunc Romanus Pontifex a papali et prædictæ personæ a suarum dignitatum administratione sint ipso facto suspensi.

Quæ quidem papalis administratio ad sacrum concilium ipso iure devolvatur.

Quod si pœnas prædictas per duos menses post dictos quatuor animo sustinuerint indurato contra tam Romanum pontificem quam prædictas personas usque ad privationem inclusive per concilium generale procedatur.

[Quod liberum sit cuilibet venire ad concilium]

Statuit quoque hæc sancta Synodus ut non obstante quacumque etiam Romani Pontificis prohibitione omnibus quibuscumque cuiuscumque status et conditionis existant etiamsi sint sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales liberum sit ad generalia concilia proficisci.

Quod que ipse Romanus Pontifex ad ipsa concilia generalia accedere volentibus et præsertim prædictis cardinalibus licentiam si petierint impertiri teneatur.

[Declarat concilium verbum de prorogatione concilii, et cassat attentata in contrarium, vel attentanda in futurum]

Declarat quoque hæc sancta Synodus verba illa videlicet nullatenus prorogetur in dicto decreto posita ita prohibitive intelligi ut etiam per Papam prorogari non possit quod que concilium actu congregatum dissolvi aut de loco ad locum mutare sine ipsius concilii expresso consensu per Romanum pontificem nullatenus possit cassat que irritat et annullat si quid forsitan contra hæc vel etiam in derogationem aut impedimentum ipsius concilii generalis personarum que et prælatorum ac suppositorum eiusdem per privationem translationem censuras que Ecclesiasticas vel aliter quomodolibet in futurum contigerit attentari.

[Quod non dissolvatur aut mutetur concilium, nisi de consensu duarum partium cuiuslibet deputationis, etc...]

Statuit que ex certis rationabilibus causis ut præsens Basileense concilium per neminem etiamsi papalis fuerit dignitatis dissolvi aut de loco ad locum mutari possit nisi de expresso consensu duarum partium cuiuslibet deputationis votis singulorum scrutatis subsequenti que approbatione duarum partium congregationis generalis similiter scrutatis votis singulorum ac demum in sessione publica facta declaratione.

Obsecrat que per viscera misericordiæ Iesu Christi et per aspersionem sui sanguinis pretiosi omnia supposita huius sacri concilii tam præsentia quam futura obtestatur ut ante completam reformationem in capite et in membris quantum rationabilius fieri poterit nullatenus dissolutioni consensum præstent nec loci mutationem fieri permittant nisi ex causis iustis et manifestis.

**[Quod locus concilii eligatur per mensem ante dissolutionem, et declaratur verbum illud,
“in decennium”]**

Iuxta ipsius Constantiensis concilii ordinationem vult omnino saltem per mensem ante tempus dissolutionis eligi locum pro futuro celebrando concilio declarat que ad abundantem cautelam verbum illud in decennium in prædicta positum constitutione sic intelligi debere ut decennium totaliter compleatur et eo integro completo ex tunc facultatem concilii generalis celebrandi incipere.

Quod si casu aliquo contingat eos qui conciliis generalibus interesse tenentur in principio temporis non advenire declarat non propterea dictam concilii celebrandi facultatem expirare sed ut quanto citius commode fieri poterit celebretur.

Ne autem diu differre possit statuit ut per viginti dies ante prædictum decennii tempus completum vel aliud si forsitan ex causa per concilium præfigi contingat Romanus Pontifex per se vel legatum aut legatos suos nec non archiepiscopus in cuius provincia vel diœcesi fuerit concilium celebrandum et omnes prælati vicini loco celebrationis concilii per quatuor diœtas vulgares cessante impedimento canonico in propriis personis vel eo obsistente per viros idoneos ad hoc vicarios constitutos adesse teneantur ut de loci dispositione et aliis præparatoriis concilii valeant habere tractatum.

Die autem inchoationis concilii generalis præfinita hi qui ibidem fuerint missam de Spiritu Sancto solemniter celebrent et concilium ex eo die stabilitum et inchoatum esse efficaciter censeatur.

Verum propter multas necessitates quæ contingere possunt venientibus ad concilium exhortatur hæc sancta Synodus eos qui tunc præsentis fuerint ut ad ardua negotia concludenda nisi decenti expectatione absentium moderata congruo intervallo temporis non procedant sed sic divino timore prævio procedatur in cunctis cum debita gravitate sicut tanta magnitudo negotiorum universalis Ecclesiæ exigit et requirit.

In his autem casibus in quibus secundum statutum decreti Constantiensis papæ licet locum futuri concilii de consensu sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium mutare statuit ut si papa id facere negligat collegium cardinalium hoc suppleat ita tamen ut duæ partes ipsorum cardinalium consentiant servando nihilo minus modum qui in dicto capitulo frequens continetur.

Ipsam autem loci mutationem si fieri contingat iurabunt dicti cardinales secundum Deum et conscientiam suam illam facere et ex causis manifestis in capitulo frequens contentis.

[Quod electores papæ ante ingressum conclavis iurent, quod, si quis eorum eligatur, servabit dicta decreta]

Ut præmissa facilius executioni demandentur statuit ipsa sancta Synodus quod electores Romani Pontificis ante ingressum conclavis iurare Deo que et Ecclesiæ promittere teneantur quod si contingat aliquem ex eis in Papam assumi præmissa supradicta decreta statuta et ordinata servabit et pro posse adimplere realiter et cum effectu curabit adiiciens quod quicumque in Romanum pontificem futuris deinceps temporibus assumetur inter alia quæ profiteri debet iuxta decretum concilii Constantiensis quod incipit quanto Romanus Pontifex iuret etiam præsens decretum efficaciter observare.

Quam quidem professionem teneatur postea in primo publico consistorio de novo facere profiteatur que si eorum quæ in hoc decreto continentur fuerit violator nec non ratione cuiuslibet notorii criminis Ecclesiam scandalizantis iudicio generalis concilii se esse subiectum.

Hanc que professionem tam ipse quam collegium cardinalium inserant litteris quas de nova assumptione papæ per orbem de more transmittent.

[Quod publicetur hoc decretum in synodis]

Ut tam salutaris ac necessarii decreti nullus possit ignorantiam prætere mandata hæc sancta Synodus in virtute sanctæ obedientiæ omnibus metropolitanis episcopis ut in provincialibus et synodalibus conciliis prælatis religionum in suis capitulis generalibus huiusmodi decretum legi faciant et publicari.

**SESSIO XII
13 iul. 1433**

[Decretum de electionibus et confirmationibus episcoporum et prælatorum]

Quemadmodum in construenda domo præcipua est architectoris cura ut tale iaciat fundamentum super quo firmum perduret ædificium ita in generali Ecclesiæ reformatione potissimum est huius sanctæ synodi studium ut tales ecclesiis præficiantur pastores qui tanquam columnæ et bases ipsam Ecclesiam doctrinæ et meritorum viribus firmiter sustentent.

Quanta autem in eligendis praelatis diligentia adhibenda sit officium eis iniunctum evidenter ostendit ad regimen enim assumuntur animarum pro quibus dominus noster Iesus Christus mortuus est et sanguis eius pretiosus effusus.

Propterea sacri canones spiritus Dei promulgati provide statuerunt ut unaquæque Ecclesia ac collegium seu conventus sibi praelatum eligant.

Quibus hæc sancta Synodus eodem spiritu congregata inhærens statuit et diffinit generalem reservationem omnium ecclesiarum metropolitanarum cathedralium collegiatarum et monasteriorum ac dignitatum electivarum per Romanum pontificem de cetero fieri aut facta uti non debere reservationibus in corpore iuris clausis et his quas in terris Romanæ Ecclesiæ ratione directi seu utilis domini mediate vel immediate subiectis fieri contigerit semper exceptis sed quod per electiones et confirmationes canonicas secundum iuris communis dispositionem prædictis metropolitanis cathedralibus monasteriis et collegiatis ecclesiis ac dignitatibus electivis vacantibus debite provideatur non derogando propterea statutis privilegiis et consuetudinibus rationabilibus quibuscumque postulationibus in dispositione iuris communis remanentibus.

Decernit que hæc sancta Synodus rationi fore consentaneum et reipublicæ accommodum ut contra hoc salutare decretum Romanus Pontifex nihil attentet nisi ex magna rationabili ac evidenti causa litteris apostolicis nominatim exprimenda.

Et ut eo firmiter hoc salubre decretum custodiatur vult eadem sancta Synodus ut inter alia quæ Romanus Pontifex in sua assumptione profitebitur iuret decretum hoc inviolabiliter observare.

Et quoniam tales ut prædictum est oportet esse praelatos hi ad quos ius pertinet eligendi omnem curam adhibeant ut dignam coram Deo et hominibus electionem faciant exactam que proinde apponant sollicitudinem ut tales eligant qui tanto officio valeant satisfacere.

Scientes quod si vel dolose vel negligenter ac timore Domini postposito in re tam gravi se gesserint sicut auctores erunt et causa malorum pastorum ita participes fient pœnarum quas ipsi mali pastores in districto Dei iudicio patientur.

Et cum humanæ fragilitatis conatus nihil sine omnipotentis Dei suffragio queat efficere a quo omne datum optimum et omne donum perfectum descendit adveniente die electionis hi ad quos pontificis vel abbatis spectat electio in Ecclesia convenient magna cum devotione missam de Spiritu Sancto audituri quem humiliter exorabunt ut eos ad dignum eligendum pastorem inspirare dignetur.

Et ut eo facilius hanc gratiam obtinere mereantur quo devotius ad actum electionis accedant contriti et confessi sacramentum eucharistiæ reverenter suscipient.

Ad locum vero electionis ingressi pro quocumque prælato qui per electionem assumitur iurabunt in manibus eius qui capitulo præsidebit et ipse præsidens in manibus eum immediate sequentis sub hac forma ego N. iuro et promitto omnipotenti Deo et tali sancto vel sanctæ sub cuius vocabulo dedicata est Ecclesia eum eligere quem credam futurum Ecclesiæ in spiritualibus et temporalibus utiliore nec illi vocem dare quem verisimiliter scivero promissione aut datione alicuius rei temporalis seu prece per se aut alium interposita aut alias qualitercumque directe vel indirecte pro se electione procurare.

Idem iuramentum præstet confiteatur que et communicet qui constituit procuratorem ad eligendum certam personam.

Nec non et procurator generaliter ad eligendum constitutus in casibus in quibus secundum iuris communis dispositionem in huiusmodi electionis negotio procurator constitui potest.

Quod etiam iuramentum præstetur ab hiis in quos continget super electione futuri prælati fieri compromissum qui etiam confiteri et communicare teneantur.

Quod si prædicta non fecerint pro illa vice eligendi sint ipso iure potestate privati.

Deinde eligant in præfatum prælatum virum ætatis legitimæ moribus gravem litterarum scientia præditum in sacris ordinibus constitutum et alias idoneum secundum canonicas sanctiones.

Quod si aliter et de alia persona quam ut prædictum est aut per simoniacam pravitatem electionem fieri contigerit electio sit ipso iure irrita et inanis.

Et sic simoniace eligentes præter alias pœnas perpetuo sint ipso facto iure eligendi privati.

Alii vero canonicis pœnis subiaceant.

Simoniace autem electi et qui huiusmodi simoniacæ electionis participes fuerint taliter que eligentes et confirmati in horrorem tanti criminis pœnam ipso facto excommunicationis incurrant nec a tali reatu et excommunicatione electi et confirmati absolvi possint nisi Ecclesias et dignitates ad quas turpiter assumpti sunt libere resignaverint et ad eas obtinendas quas nefario ingressu adepti sunt perpetuo reddantur inhabiles.

Ad tollendam autem omnem ambitionis radicem obsecrat per viscera misericordiæ Iesu Christi hæc sancta Synodus ac instantissime exhortatur reges et principes communitates et alios cuiuscumque gradus et dignitatis existant Ecclesiasticæ vel mundanæ ne electoribus litteras scribant aut preces porrigant pro eo qui per se vel per alium tales preces seu litteras procurabit multo que minus comminationes impressiones aut aliud faciant quo minus libere ad electionem procedatur.

Similiter in virtute sanctæ obedientiæ ipsius electoribus præcipitur ne ad huiusmodi litteras vel preces comminationes vel impressiones ut præmittitur quemquam eligere præsumant.

Facta autem electione et ei ad quem ius pertinet confirmandi præsentata si appareat cœlectus vel se opponens electioni nominatim vocetur ad videndum discuti electionis negotium.

Et nihilo minus generaliter edictum publicum in Ecclesia in qua facta est electio proponatur iuxta constitutionem felicitis recordationis Bonifacii VIII.

Comparantibus autem aliquibus vel non nihilo minus ipse confirmator ex officio tanquam in negotio inquisitionis procedat omnem adhibiturus diligentiam ut tam forma electionis quam merita electi et omnes circumstantiæ debite examinentur et discutiantur.

Et si electio confirmanda sit vel infirmanda iudicialiter confirmetur vel infirmetur.

Et ut omnia munde et sine labe ac labis suspicione procedant non solum exigere aliquid quantumcumque parvum sed etiam gratis oblata confirmator ratione confirmationis sub nomine subiectionis subsidii gratitudinis aut alio coloris prætextu cuiusvis consuetudinis aut privilegii per se vel alium nullatenus recipere præsumat.

Notariis autem et his qui scripserunt in huiusmodi causis emolumentum aliquod moderate taxetur habendo respectum ad laborem et operam scripturæ non ad fructuum prælaturæ valorem.

Si vero confirmatores prædicti electiones non servatis superius ordinatis et de personis non idoneis ut præmittitur factas vel alias per simoniacam pravitatem confirmaverint eo ipso confirmationes huiusmodi sint nullæ.

Confirmantes autem alias personas quam supra dictum est pro ea vice per simoniacam autem labem si eam commiserint etiam sententiam excommunicationis incurrant eo ipso a qua nisi per Romanum pontificem præterquam in mortis articulo absolutionis beneficium obtinere non possint.

Summum vero pontificem hæc sancta Synodus exhortatur ut cum speculum et norma omnis sanctitatis et munditiæ esse debeat pro confirmatione earum electionum quas ad eum deferre contigerit nihil penitus exigat aut recipiat alioquin si secus faciendo notorie et incorrigibiliter ex hoc Ecclesiam scandalizet futuro concilio deferatur.

Pro oneribus autem quæ ipsum pro regimine universalis Ecclesiæ subire oportet pro que sustentatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalium et aliorum necessariorum officialium hoc sacrum concilium ante sui dissolutionem omnino debite et congruenter provideat.

Quod si contingat aliquam circa hæc provisionem non facere tunc illæ Ecclesiæ et beneficia quæ usque nunc ex novi prælati assumptione certam taxam solverint deinceps medietatem huiusmodi capere per annum post adeptam pacificam possessionem solvere in partibus teneantur duratura huiusmodi provisione donec prædictis papæ et sustentationi cardinalium fuerit aliter provisum.

Per hæc eadem sancta Synodus non intendit in aliquo præiudicare sanctæ Romanæ et universali Ecclesiæ nec alteri cuicumque.

SESSIO XIII
11 sept. 1433

[In hac sessione lecta est: *Accusatio contumaciæ papæ facta per promotores sacri concilii*; prorogatum est terminus iam intimatum Eugenio IV ut Basileam se conferret et abrogaret decretum dissolutionis concilii; denique approbatum est novum: *Decretum pro suppositorum tuitione.*]

SESSIO XIV
7 nov. 1433

[In hac sessione facta est: *Alia prorogatio monitionis papæ ad nonaginta dies*, cui prorogationi addita sunt duo schemata, quorum unum spectans ad revocandam concilii suspensionem, alte spectans ad assensionem concilio Eugenii IV.]

SESSIO XV
26 nov. 1433

[De conciliis provincialibus et synodalibus]

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

Pridem hæc sancta Synodus quoddam saluberrimum promulgavit decretum pro stabilitate et robore generalium conciliorum quorum frequens celebratio præcipua est agri dominici cultura.

Verum cum ad eandem culturam non dubium sit pertinere episcopales synodos et concilia provincialia prout veteres canones decreverunt frequentari ideo eadem sancta Synodus antiquos et laudabiles mores nostris cupiens temporibus observari statuit atque præcipit synodum episcopalem in qualibet diœcesi post octavas dominicæ resurrectionis vel alia die secundum consuetudinem diœcesum ad minus semel in anno ubi non est consuetudo bis annuatim celebrari per diœcesanum propria in persona nisi canonico impedimento fuerit præpeditus et tunc per vicarium ad hoc idoneum.

Quæ synodus saltem biduo vel triduo duret vel prout necessarium episcopis visum fuerit.

Prima autem die convenientibus diœcesano et omnibus aliis qui huiusmodi synodo interesse tenentur infra missarum solemnitas vel post diœcesanus vel alius eius nomine Verbum Dei proponat exhortando omnes ad bonos mores sectandum abstinendum a vitiis et ad ea quæ pertinent ad Ecclesiasticam disciplinam et officia singulorum et præsertim ut hi quibus animarum cura commissa est diebus dominicis et aliis solemnitatibus plebem subiectam doctrinis et monitis salutaribus instruant.

Postea legantur statuta provincialia et synodalia et inter alia aliquis compendiosus tractatus docens quomodo sacramenta ministrari debeant et alia utilia pro instructione sacerdotum.

Deinde ipse diœcesanus de vita et moribus subditorum solerter inquirat labem simoniacæ pravitatis contractus usurarios concubinatum fornicationem et alia quævis crimina et excessus debita correctione cohibeat.

Alienationes rerum Ecclesiasticarum a iure prohibitas revocet clericorum abusus et aliorum subiectorum qui circa divinum officium et delationem debiti habitus defecerint in melius reformet et emendet.

Et quoniam multa scandala sæpe contingunt eo quod constitutio Bonifacii papæ VIII quæ incipit periculoso edita super clausura monialium non servatur studeat ipse diœcesanus ut omnino iuxta ipsius constitutionis tenorem executioni demandetur nec non ut quicumque religiosi diœcesano subiecti regulas et constitutiones suarum religionum præsertim ut ab eis omnis proprietas abdicetur inviolabiliter observent.

Ne etiam in receptione ipsorum ad religionem quidquam per simoniam exigatur.

Præcipua autem in ipsa synodo episcopi cura sit inquirere ac debitis remediis occurrere ne aliquod dogma hæreticum erroneum aut scandalosum seu piarum aurium offensivum sortilegia divinationes incantationes superstitiones et quævis diabolica figmenta diœcesim suam inficiant.

Instituantur que præterea testes synodales viri graves providi et honesti legis Dei zelum habentes iuxta diœcesum latitudinem in numero competenti aut alii eorum potestatem habentes ubi alii non sunt ad hoc instituti qui si diœcesano minus idonei videantur eos amovendo alios prout ei videbitur expedire instituat.

Hi autem in manibus ipsius diœcesani vel sui vicarii iurare teneantur ut tradit canon: episcopus in synodo qui per anni circulum lustrantes ipsam diœcesim quæ corrigenda vel reformanda viderint his ad quos talia corrigere vel reformare pertinet referant.

Quæ nisi correctæ vel reformata iam fuerint ad synodum subsequentem perferant in qua debitis remediis occurratur.

Sed et præter illa quæ a testibus synodalibus vel aliis eorum officia exercentibus diœcesanus audierit inquirat et ipse diligenter de cunctis subditorum suorum excessibus et taliter in delinquentes insurgat correctionis debitæ disciplina ut aliis malignari volentibus transeat in exemplum.

Celebretur quoque in singulis provinciis saltem infra biennium a fine concilii generalis et deinde ad minus semel de triennio in triennium provinciale concilium in loco tuto in quo tam archiepiscopus quam suffraganei omnes et alii qui in huiusmodi conciliis provincialibus interesse tenentur debite vocati intersint.

Quod si episcopus canonico fuerit impedimento detentus procuratorem suum destinet non solum ad excusandum et probandum absentia causas sed etiam ipsius nomine concilio interessendum suscipiendum que quidquid concilium duxerit statuendum.

Alioquin ipse episcopus a perceptione medietatis fructuum unius anni suæ Ecclesiæ qui per personam in ipso concilio deputandam ipsius Ecclesiæ suæ fabricam effectualiter convertantur eo ipso sit suspensus.

Alii vero venire negligentes concilii arbitrio puniantur aliis iuris pœnis in suo robore duraturis.

Concilio autem generali durante et per sex menses ante huiusmodi provincialia concilia non celebrentur.

Porro in huius inchoatione concilii ipse metropolitanus vel alius eius nomine infra missarum solemnities vel post exhortatorium sermonem faciat ea quæ ad statum Ecclesiasticum et præcipue ad pontificale officium pertinent seriose memorando comminando que singulis quod iuxta prophetæ sententiam si eorum culpa cuiusvis anima perierit illius sanguis de manibus eorum a domino exigetur.

Præcipue autem fiat tunc monitio exacta ut dignis et bene meritis quorum vita sufficienti testimonio nota sit ordines et beneficia sine ulla simoniaca labe conferantur.

Et super omnia ut in animarum cura committenda summa diligentia et matura inquisitio adhibeatur.

Et ut bona Ecclesiastica nullatenus ad usos illicitos quinimmo ad honorem Dei ecclesiarum conservationem habendo secundum sacros canones præcipuam curam pauperum et indigentium laudabiliter convertantur scientes quod de his omnibus apud tribunal æterni Iudicis usque ad minimum quadrantem rationem reddituri sunt.

In quibus quidem conciliis de corrigendis excessibus moribus que subditorum reformandis et præcipue qualiter episcopi in conferendis beneficiis et confirmandis electionibus ministrandis ordinibus deputandis confessoribus prædicando ad populum et puniendo excessus subditorum observatione que episcopalium synodorum ceteris que ad officium episcopale ac iurisdictionem et administrationem eorum in spiritualibus et temporalibus quomodolibet spectantibus se gesserint et præsertim an a simoniaca labe manus innoxias servent diligens inquisitio secundum iuris dispositionem fiat ut omnes qui in præmissis deliquisse comperti fuerint per ipsum concilium corrigantur et puniantur.

Simili modo de ipso metropolitano circa omnia supradicta diligenter inquiratur cuius excessus et defectus ipsum concilium eidem specialiter exprimat ipsum admonendo et obsecrando ut cum aliorum pater vocetur et esse debeat a talibus omnino desistat.

Et nihilo minus inquisitionem de ipso habitam in scriptis redactam ad Romanum pontificem vel alium eius superiorem si quem habeat sine mora transmittat ut ab eo punitionem et reformationem suscipiat condecens.

Inter cetera si quæ discordiæ contentiones et inimicitæ inter quoscumque vigerint quæ quietem et tranquillitatem provinciæ possent perturbare curet omni studio sacrum concilium illa sedare et more piorum patrum ad pacem concordiam que filiorum vigilanter intendat.

Et si inter regna provincias et principatus huiusmodi discordias suscitari contingat mox sancti Dei antistites concilia provinciarum suarum simul congregari procurent et sibi invicem consilium et auxilium impendentes cuncta discordiarum fomenta amputare studeant neque hoc alicuius amore vel odio prætermittant sed ad Deum solum et salutem populi mentis oculos erigentes ad sanctum pacis opus omni tepiditate semota invigilent.

Cogitentur insuper in provinciali synodo quæ immediate generale concilium subsequens antecedit omnia quæ in eodem generali concilio visa fuerint prosequenda ad Dei gloriam et provinciæ commodum salutem que christiani populi.

Ibidem que eligantur in numero competenti qui ad proximum generale concilium vice totius provinciæ debeant proficisci quibus per subsidium vel alias provideatur prout de iure et concilio provinciali fuerit visum expedire ita tamen quod illi qui ultra personas ut prædictum est deputatas ad ipsum concilium generale accedere voluerint aut eorum clerus nullatenus propterea graventur.

Relegantur quoque in unoquoque provinciali concilio quæ secundum canonicas sanctiones in eisdem legi præcipiuntur ut ea et inviolabiliter observentur et transgressoribus pœnæ debitæ inferantur.

Quod si metropolitani vel diœcesani prædictis terminis in celebrandis provincialibus et episcopalibus synodis cessante legitimo impedimento fuerint negligentes medietatem omnium fructuum et obventionum ratione suarum ecclesiarum ad eos pertinentium fabricæ ipsarum ecclesiarum applicandam eo ipso amittant.

Qui si in eadem negligentia per tres proximos menses perseveraverint ab officiis et beneficiis sint ipso facto suspensi.

Quibus transactis temporibus sub antescriptis pœnis antiquior in provincia ordine episcopus ipsius metropolitani episcopi aut maior in dignitate post pontificalem in sacris constitutus nisi ad alios forsan de consuetudine vel privilegio pertineat negligentiam in celebrandis prædictis provincialibus et episcopalibus synodis supplere teneantur.

Iubet insuper hæc sancta Synodus omnibus prælatis religionum et ordinum quorumcumque ad quos celebrare capitula pertinet quod illa statutis temporibus sub prædictis pœnis servent et servari faciant in quibus secundum canonicas sanctiones et religionum constitutiones cum omni studio et diligentia ad veram singularum religionum et ordinum reformationem intendant ita ut deinceps in singulis monasteriis iuxta proprias regulas et constitutiones debite regularis vigeat observantia et præcipue ut tria substantialia professionis vota omnino observentur.

Per præmissa autem hæc sancta Synodus non intendit iuribus quorumcumque quomodolibet derogare.

SESSIO XVI

5 febr. 1434

[Hæc sessio declarat Papam Eugenium concilio adhærere, celebratis ceremoniis consuetis; in eius actis incorporantur bulla Eugenii *Dudum sacrum* et aliæ tres bulla ab ipsa bulla abrogatæ.]

SESSIO XVII
26 apr. 1434

[Super admissione præsidentium in concilio nomine domini Eugenii papæ IV]

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsens, dilectos Ecclesiæ filios Nicolaum tituli sanctæ crucis in Ierusalem presbyterum Iulianum sancti Angeli diaconum sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales et venerabiles Ioannem archiepiscopum Tarentinum et Petrum episcopum Paduanum ac dilectum Ecclesiæ filium Ludovicum abbatem sanctæ Iustinæ Paduanæ tantum admittit in præsidentes in hoc sacro concilio nomine vice et loco sanctissimi domini Eugenii papæ IV cum infrascriptis conditionibus et clausulis plenissimum robur et effectum per omnia habituris videlicet sine omni iurisdictione coactiva salvo etiam modo procedendi in hoc sacro concilio hactenus observato præsertim qui continetur in ordinationibus huius sacri concilii quæ incipiunt: primo sint quatuor deputationes sicut sunt inter quas omnes de concilio distribuuntur æqualiter quantum fieri poterit et cetera Ordinatur etiam quod præter feriam sextam in qua ordinaria est congregatio generalis non possit fieri alia nisi fuerit conclusum prius per tres deputationes ad minus.

Et tunc intimetur ipsis præsidentibus vel alteri ex eis quod ponat schedulas.

Et si non fecerint unus ex promotoribus concilii vel unus ex deputationibus quicumque sit ponat schedulas.

Et omnes de concilio veniant ad congregationem.

Alias si non fuerit conclusum per tres deputationes nullus ad ipsam congregationem accedat.

Et quidquid ibi factum fuerit nullius sit roboris.

Et idem de sessione.

Item quod lectis in congregatione generali his quæ conclusa sunt per deputationes primus inter præsidentes ibidem præsentibus etiam aliis vel alio ex eis absentibus concludatur iuxta ordinationes sacri concilii.

Quod si nolit ipse aut alius de præsidentibus ibidem præsidentibus facere tunc proximior prælatus subsequens in ordine considerandi concludatur.

Et ipso nolente alius successive faciat.

Et si forte nullus de præsidentibus veniat ad congregationem vel ad sessionem generalis concilii tunc primus prælatus ut præmittitur pro illo die faciat officium præsidentis.

Item quod omnia acta huius sacri concilii sicut hactenus est observatum fiant et expediantur sub nomine et bulla ipsius concilii.

SESSIO XVIII
26 iun. 1434

[Super innovatione decreti concilii Constantiensis de auctoritate et potestate conciliorum generalium]

Sacrosancta Basileensis generalis synodus in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

Ad magnam Ecclesiæ catholicæ utilitatem pertinere dignoscitur ut ipsius auctoritas cui omnes subesse tenentur in sacro olim Constantiensi concilio declarata sæpius manifestetur et ad omnium notitiam perducatur.

Et quemadmodum nonnulla concilia præcedentium synodorum salubres institutiones et declarationes renovare consueverunt ita et hæc sancta Synodus necessariam illam declarationem de generalium conciliorum auctoritate in dicto Constantiensi concilio promulgatam sub eodem qui sequitur tenore innovat: primo quod... et item declarat....

SESSIO XIX
7 sept. 1434

[De compactatis inter concilium et Græcos pro unione]

Sacrosancta Basileensis generalis synodus in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

Sicut pia mater pro filiorum salute semper anxia est nec unquam quiescit donec si qua inter ipsos dissensio sit sopita fuerit sic et multo amplius sancta mater Ecclesia quæ filios ad perpetuam vitam regenerat omni conatu laborare consuevit ut omnes qui christiano nomine censentur sublato omni dissidio eandem fidei unitatem sine qua salus esse non potest fraterna caritate custodiant.

Quamobrem huius sanctæ synodi ab initio suæ congregationis præcipua cura fuit illud recens Bohemorum antiquum que Græcorum dissidium prorsus extinguere et eos nobis cum in eodem fidei et caritatis vinculo perpetuo copulare.

Bohemos igitur viciniore primo deinde Græcos nostras litteras et oratores pro sancta unione faciendâ cum omni caritate ad hoc sacrum concilium vocavimus.

Et quamquam Bohemorum negotium multi ab initio non solum difficile sed pene impossibile æstimarent nostros que tanquam supervacuos et inutiles iudicarent labores attamen dominus noster Iesus Christus cui nihil impossibile est sic salubriter rem ipsam usque ad hanc diem direxit ut multo amplius hæc ipsa Bohemorum vocatio Ecclesiæ sanctæ profuerit quam multi potentissimi exercitus qui sæpe Bohemiam armata manu ingressi sunt.

Quæ res eo ampliorem spem nobis præbet ut hanc Græcorum unionem cum omni fiducia et constantia prosequamur.

Quod quidem eo libentius aggredimur quo ipsos ad hanc unionem plurimum affectos conspiciamus.

Ut primum enim serenissimus Græcorum imperator et patriarcha Constantinopolitanus per nostros requisiti sunt oratores mox tres insignes viros de his qui apud eos magnæ videntur auctoritatis quorum primus ipsum imperatorem consanguinitate attinet ad hanc sanctam synodum destinarunt sufficienti ipsius imperatoris mandato cum bulla aurea et eius manu propria subscripta ac patriarchæ litteris munitos qui tam in generali congregatione quam coram commissariis nostris ferventissimum imperatoris et patriarchæ totius que Ecclesiæ orientalis ad hanc unionem desiderium exponentes nos mirum in modum ad tam sancti operis prosecutionem pulsant ac quotidie excitant duo inter alia firmiter constanter que asserentes unionem ipsam nisi in synodo universali in qua tam Ecclesia occidentalis quam orientalis conveniat fieri nullatenus posse et in ea synodo si fiat ut infra conventum est omnino ipsam unionem secuturam.

His auditis summa nobis lætitia ac iucunditas nimirum accessit.

Quid enim catholicæ Ecclesiæ feliciter gloriosius que contingere unquam posset quam quod tot orientales populi qui numero hominum ab his qui nostræ fidei sunt non multum distare videntur in eadem nobis cum fidei unitate coniungantur.

Quid utilius aut fructuosius ab exordio nascentis Ecclesiæ populus christianus vidit vel audivit quam quod tam diuturnum perniciosum que schisma penitus extirpetur.

Unde et aliam reipublicæ christianæ Deo propitio utilitatem accrescere confidimus quoniam ex hac unione cum facta fuerit plurimos ex nefanda Mahumeti secta ad fidem catholicam converti sperandum est.

Quid igitur pro tam piis ac salutaribus rebus per Christi fideles tentandum faciendum que non esset.

Quis catholicus pro tanto nominis christiani et orthodoxæ fidei incremento non modo caducam huius mundi substantiam sed et corpus et animam exponere non deberet.

Quocirca omnem cogitatum nostrum iactantes in Deum qui facit mirabilia magna solus venerabiles sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales præsidentes Sedis Apostolicæ patriarcham Antiochenum archiepiscopos episcopos abbates magistros que et doctores in numero competenti deputavimus ut una cum ipsis Græcorum ambaxiatoribus rem istam tractare et quo ordine ad executionem deducenda esset prospicere deberent.

Qui tam inter se quam cum ipsis oratoribus sæpenumero convenientes habito inter se digesto consilio ad infrascripta cum ipsis devenerunt capitula quæ postea secundum morem huius sacri concilii per sacras deputationes mature deliberata ac deinde per generalem congregationem conclusa firmata que solemniter extiterunt quorum tenor una cum mandato ipsius domini imperatoris sub bulla aurea sequitur et est talis.

[Conventio deputatorum sacri concilii com ambaxiatoribus Græcorum]

Ambaxiatores serenissimi domini imperatoris Græcorum et domini patriarchæ Constantinopolitani videlicet dominus Demetrius protonostiarus Paleologus Mætotides venerabilis Isidorus abbas monasterii sancti Demetrii et dominus Ioannes Dissipatus eiusdem imperatoris familiaris convenientes cum dominis deputatis sacri concilii primo exposuerunt quod si Ecclesiæ occidentali placeret ut hæc synodus Constantinopoli celebraretur Ecclesia orientalis propriis expensis ibidem conveniret nec oporteret ut Ecclesia occidentalis prælatis orientalibus aliquas expensas hoc faceret.

Quinimmo ipse dominus imperator in quibus posset prælatis latinis Constantinopolim venturis subveniret.

Sin autem placeret ut prælati Ecclesiæ orientalis ad terras latinorum pro prædicta synodo accederent necessarium fore propter legitimas causas ut expensis Ecclesiæ occidentalis subvenirent.

Et cum dictis dominis deputatis videretur multis de causis hanc unionem commodius fieri posse in hac civitate Basileensi ubi actu concilium congregatum est sæpe ac multum apud ipsos dominos oratores institerunt ut hic locus pro hac sancta unione eligeretur offerentes impensas ad hoc necessarias.

Sed ipsi oratoribus respondentibus quod cum eorum instructiones limitatæ de certis locis per ipsos imperatorem et patriarcham eis datæ sint non hunc locum eligere qui in ipsis instructionibus nominatus non esset nomine deputati sacri concilii cognoscentes sanctam ac perfectam ipsius concilii intensionem quæ est ut pro honore Dei et profectu fidei catholicæ nullis parcatur laboribus et impensis iudicarunt non expedire ut propter locum dumtaxat tantum bonum negligeretur.

Acceptarunt igitur si placeat sacro concilio unum de locis inferius nominandis cum hoc quod sicut inferius est conventum mittantur aliqui vel aliquis ad ipsum dominum imperatorem patriarcham et alios quibus persuadeant per efficaces rationes ut in hanc civitatem Basileensem velint assentire.

Loca nominata sunt Calabria Ancona vel alia terra maritima Bononia Mediolanum vel alia civitas in Italia extra Italiam Buda in Hungaria Vienna in Austria et ad ultimum Sabaudia.

Convenerunt tamen dicti domini deputati cum ipsis dominis ambaxiatoribus in his quæ sequuntur si sacro concilio placeant.

Primo dicti ambaxiatores promiserunt quod ad huiusmodi synodum convenient imperator Græcorum et patriarcha Constantinopolitanus et ceteri tres patriarchæ et archiepiscopi et episcopi et alii ecclesiastici qui commode venire poterunt.

Similiter quod venient et ab omnibus regnis et dominiis quæ subiiciuntur ecclesiis Græcorum cum plena potestate et mandato vallato iuramento et aliis clausulis opportunis tam ex parte sæcularium dominorum quam prælatorum.

Item quod mittatur unus vel plures ambaxiatores ex parte sacri concilii cum octo millibus ducatorum pro facienda congregatione prælatorum Ecclesiæ orientalis ad Constantinopolim quæ octo millia expedientur ab ipsis ambaxiatoribus sacri concilii prout ipsi domino imperatori aut ipsis ambaxiatoribus sacri concilii videbitur.

Ita tamen quod si dicti prælati nollent Constantinopolim venire vel postquam Constantinopolim venerint nollent ad synodum prædictam accedere tunc teneatur dictus imperator reddere dictis ambaxiatoribus sacri concilii quidquid pro ea re expenderit.

Item quod Ecclesia occidentalis solvat expensas quatuor galearum grossarum quarum duæ sint de Constantinopoli et duæ aliunde pro conducendo dum tempus erit ad portum nostrum et reducendo Constantinopolim dominum imperatorem et patriarchas et prælatos Ecclesiæ orientalis cum suis usque ad numerum septingentarum personarum.

Quibus ipsa occidentalis Ecclesia impensas faciet hoc modo quia pro expensis ipsius imperatoris et ipsarum septingentarum personarum a Constantinopoli usque ad portum nostrum ultimum dabit ipsi imperatori quindecim millia ducatorum.

A dicto autem ultimo portu usque ad locum dictæ synodi et deinde quamdiu manebunt in synodo et usque ad reversionem ipsorum ad Constantinopolim faciet dicto imperatori cum dictis septingentis personis impensas honestas.

Item quod infra decem menses incipiendos a mense novembris proxime sequenti teneatur sacrum concilium mittere duas galeas grossas et duas subtiles versus Constantinopolim cum trecentis balistrariis.

Super quibus galeis erunt ambaxiatores sacri concilii et dominus Demetrius protonostiarius Palæologus primus de ipsis ambaxiatoribus domini imperatoris.

Qui quidem ambaxiatores sacri concilii habebunt se cum quindecim millia ducatorum danda domino imperatori pro expensis suis et patriarcharum et praelatorum ac aliorum venientium usque ad numerum septingentarum personarum faciendis a Constantinopoli usque ad portum ultimum ad quem debebunt applicare ut supra.

Item prædicti ambaxiatores sacri concilii ituri cum prædictis galeis ordinabunt quod decem milia ducatorum erunt parata ad exponendum si necessarium fuerit pro custodia civitatis Constantinopolitanæ propter periculum quod posset intervenire a Turcis civitati tempore absentiae dicti domini imperatoris quæ pecuniæ exponentur per aliquem a dictis ambaxiatoribus sacri concilii deputandum prout necessitas fuerit.

Item ordinabunt prædicti ambaxiatores sacri concilii et expensis duarum galearum subtilium et trecentorum balistariorum pro custodia civitatis Constantinopolitanæ tempore absentiae domini imperatoris et quod gentes dictarum galearum et ipsi balistarii iurabunt in manibus imperatoris fideliter se habere.

Et capitanei eorum sint quos imperator instituerit.

Item quod prædicti ambaxiatores habeant expensas duarum galearum grossarum tot quot expendi consueverunt in armando tales galeas.

Item quod huiusmodi ambaxiatores sacri concilii ituri cum prædictis galeis Constantinopolim nominabunt domino imperatori portum ad quem ultimo debet applicare et locum unum de prænominatis in quo esse debeat dicta universalis synodus.

Laborabunt tamen cum omni instantia ut civitas ista Basileensis eligatur prout sperandum est.

Item quod hoc sacrum Basileense concilium interim stabit firmiter in Basilea nec dissolvetur legitimo impedimento cessante quo interveniente quod Deus avertat pro continuatione sui iuxta dispositionem capituli frequens ad aliam civitatem se transferet.

Et in casu quod dominus imperator non contentaretur de isto loco tunc infra mensem postquam præfatus dominus imperator applicuerit ad dictum portum ultimum sacrum concilium se transferet ad unum de prædictis locis nominatis per ipsum sacrum concilium ut supra dictum est eligendum.

Item quod in omnem eventum prædicta omnia utrimque adimpleantur item quod prædicta omnia fient firmiori modo et cum maiori robore et securitate quo fieri possunt per sacrum concilium videlicet per decretum et sub bulla.

Item quod prædictis omnibus conclusis et concordatis ac ut præmittitur firmiter roboratis Summus Pontifex expressum præbeat assensum per suas patentes bullas.

Et quod prædicta omnia et singula intelligi debeant bona fide sine dolo et fraude et absque impedimento legitimo et manifesto.

His omnibus adimpletis dicunt supra dicti ambaxiatores Græcorum et promittunt quod omnino venient etiamsi bellum foret et instaret civitati et ob earum omnium rerum confirmationem tradent mandatum præfati imperatoris sub bulla aurea sacro concilio et pro prædicto imperatore ipsi et alii iurabunt scribendo et subscribendo propter firmam et veram fidem quod fieri debeat cum Deo universalis sancta Synodus si mors imperatoris non intervenerit aut impedimentum aliquod manifestum et verum quod fugi vitari que non possit. Postremo petatum est ab ipsis ambaxiatoribus Græcorum ut exponerent quædam nomina in eorum instructionibus contenta.

Et primo quid intelligant per verbum synodus universalis: responderunt quod papa et patriarchæ sint in dicto synodo per se vel procuratores suos similiter et alii prælati sint ibidem vere vel repræsentative promittentes ut supra quod dominus imperator Græcorum et patriarcha constantinopolitanus intererunt personaliter libera et inviolata hoc est quod unicuique liceat libere dicere iudicium suum sine cuiusdam impedimento vel violentia sine contentione hoc est sine contentione rixosa et contumeliosa non tamen excluduntur disputationes et collationes necessariæ pacificæ honestæ et caritivæ.

Apostolica et canonica hæc omnia quomodo intelligi debeant et de modo procedendi in synodo remittunt se ad ea quæ ipsa universalis synodus declarabit et ordinabit.

Item quod imperator Græcorum et eorum Ecclesia habeat honores suos hoc est quos habebat tempore exorti præsentis schismatis salvis semper iuribus honoribus privilegiis et dignitatibus Summi Pontificis et Romanæ Ecclesiæ et imperatoris Romanorum. Et quod si qua dubitatio oriatur detur declarationi universalis concilii præfati.

Sequitur tenor mandati dicti imperatoris sub bulla aurea de græco in latinum translato: quoniam missi fuerunt... et littera domini patriarchæ Constantinopolitani de græco in latinum translata sub bulla plumbea et est talis: Ioseph Dei gratia archiepiscopus Constantinopolitanus...

Litteras reverentiæ vestræ recipimus...

Suprascripta igitur capitula et conventiones hæc sancta Synodus auctoritate universalis Ecclesiæ præsentis decreto approbat ratificat et confirmat statuit que ac decernit et pollicetur ea et eorum quodlibet servare et inconcussa tenere ut præmittitur. Quæ cum ad incrementum fidei orthodoxæ utilitatem que Ecclesiæ catholicæ et totius populi christiani pertinent omnibus fidem Christi diligentibus grata plurimum et accepta esse debent.

Et quoniam ut præscriptum est ipsi Græci propter nonnullas causas postulant ut sanctissimus dominus Eugenius papa iv dictis capitulis et conventionibus expresse consentiat ne propter hoc tantum bonum negligatur ipsum Eugenium hæc sancta Synodus cum omni caritate obsecrat et deprecatur ac per viscera misericordiæ Iesu Christi cum quanta potest instantia exorat ac requirit ut in favorem fidei et Ecclesiasticæ unitatis præfatis capitulis et conventionibus synodali decreto approbatis et ratificatis per suas litteras more Romanæ curiæ bullatas expressum assensum præbeat.

[Decretum de Iudæis et neophytis]

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

Salvatoris nostri Iesu Christi sequens vestigia hæc sancta Synodus illud gerit potissime in visceribus caritatis ut omnes evangelicam veritatem agnoscant et in ea postquam agnoverint fideliter perseverent.

Proinde ut Iudæi alii que infideles ad orthodoxam convertantur fidem qui que ad ipsam conversi fuerint in illa constanter permaneant his salubribus institutis providere decernens in primis statuit ut omnes diœcesani quosdam in litteris divinis bene eruditos aliquot vicibus annuatim deputent in locis ubi Iudæi aut alii infideles degunt ad prædicandum et explanandum taliter catholicæ fidei veritatem ut ipsi infideles qui audiunt suos valeant errores recognoscere.

Ad quam prædicationem sub pœnis tam commercii per fideles illis interdicendi quam aliis ad hoc opportunis ipsos infideles cuiuscumque sexus in annis discretionis constitutos accedere compellant.

Ipsi autem diœcesani ac prædicantes ita se erga illos propitios ac caritate plenos exhibeant ut non solum propalatione veritatis sed et aliis humanis officiis ipsos Christo lucrifaciant.

Christianos autem cuiuscumque dignitatis aut status quomodolibet impediens ne iudæi ad huiusmodi prædicationem conveniant aut arceantur notam fautoriæ infidelitatis incurrere ipso facto decernit.

Ut autem hæc prædicatio eo sit fructuosior quo prædicantes linguarum habuerint peritiam omnibus modis servari præcipimus constitutionem editam in concilio Viennensi de duobus docere debentibus in studiis ibidem expressis linguas Hebraicam Arabicam Græcam et Chaldæam quæ ut efficacius observetur rectores ipsorum studiorum inter alia quæ in assumptione rectoratus iurant hoc etiam addi volumus operam se pro ipsius constitutionis observatione duros.

In conciliis etiam illarum provinciarum in quibus huiusmodi studia constituta sunt omnino disponatur ut hi qui prædictas linguas docturi sunt stipendia debita percipere valeant.

Sacros insuper canones renovantes præcipimus tam diœcesanis quam potestatibus sæcularibus ut modis omnibus prohibeant ne Iudæi aut alii infideles aut christianos aut christianas in familiares seu servientes aut filiorum suorum nutrices habeant ac ne christiani cum ipsis in eorum festivitibus nuptiis et conviviis aut balneis seu nimia conversatione communicent aut medicos vel matrimoniorum proxenetas seu aliorum contractuum mediatores de publico constitutos assumant nec aliis publicis præponant officiis aut ad gradus quoscumque scholasticos admittant nec eis locentur prædia vel alii redditus ecclesiastici.

Prohibeantur etiam libros Ecclesiasticos calices cruces et alia ecclesiarum ornamenta sub pœna perditionis rei emere aut pignori sub pœna amissionis pecuniæ mutuatae accipere.

Sub gravibus quoque pœnis cogantur aliquem deferre habitum per quem a christianis evidenter discerni possint.

Quorum ut evitetur nimia conversatio in aliquibus civitatum et oppidorum locis a christianorum cohabitatione separatis habitare compellantur et ab ecclesiis longius quantum fieri potest.

Nec diebus dominicis et aliis solemnibus festivitibus apothecas apertas tenere vel in publico laborare præsumant.

[De his qui volunt ad fidem converti]

Si quis eorum ad fidem catholicam converti voluerit bona sua quæcumque habet mobilia et immobilia ei intacta illæsa que permaneant.

Quod si huiusmodi bona ex usura aut illicito quæstu fuerint acquisita ac notæ sint personæ quibus foret de iure restitutio facienda quia non dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum illis restitui omnino oportet.

His vero personis non extantibus quia talia per manus Ecclesiæ in pios essent usus convertenda hæc sancta Synodus vicem gerens universalis Ecclesiæ in favorem concedit suscepti baptismatis tanquam in pium usum apud ipsos remanere debere sub pœna divini anathematis tam ecclesiasticis quam sæcularibus interdicens ut nullam super his quovis quæsito colore molestiam inferant aut inferri patiantur sed magnum se fecisse lucrum existiment dum tales Christo lucrati fuerint.

Et quoniam ut scriptum est qui habuerit substantiam mundi huius et viderit fratrem suum necessitatem habere et clauserit viscera sua ab eo quomodo caritas Dei manet in ipso si ipsi conversionis tempore inopes aut indigentes fuerint per viscera misericordiæ Dei omnes tam Ecclesiasticos quam sæculares hæc sancta Synodus exhortatur ut ipsis conversis manus porrigant adiutrices.

Ipsi quoque diœcesani non solum christianos ad subveniendum illis exhortentur sed tam de redditibus ecclesiarum prout poterunt quam de his quæ ad pauperum usus per ipsos convertenda devolvuntur huiusmodi neophytos sustentare non negligant ipsos que a detractionibus contumeliis paterna affectione defendant.

Et quoniam per gratiam baptismi cives sanctorum et domestici Dei efficiuntur longe que dignius sit regenerari spiritu quam nasci Carne hac edictali lege statuimus ut civitatum et locorum in quibus sacro baptisate regenerantur privilegiis libertatibus et immunitatibus gaudeant quæ ratione duntaxat nativitatis et originis alii consequuntur.

Curent insuper sacerdotes baptizantes et hi qui de sacro fonte suscipiunt tam ante baptismum quam post illos in articulis fidei ac legis novæ præceptis catholicæ que Ecclesiæ ritibus diligenter instruere. Et tam ipsi quam diœcesani operam dent ne cum Iudæis seu infidelibus saltem per longum tempus penitus conversentur ne sicut noviter contingit ab infirmitate curatis modica occasio ad pristinam perditionem recidivos efficiat.

Et quoniam experientia teste mutuam inter se neophytorum conversationem ipsos in fide nostra fragiliores reddere ac saluti ipsorum plurimum officere compertum est exhortatur hæc sancta Synodus locorum ordinarios ut quantum pro incremento fidei viderint expedire curent et studeant neophytos ipsos cum originariis christianis matrimonio copulare.

Prohibeatur et his neophytis sub gravibus pœnis ne mortuos more Iudæorum sepeliant aut sabbata alias que solemnitates et antiquæ sectæ ritus quoquo modo observent. Sed et Ecclesias et prædicationes nostras prout alii catholici frequentent et in omnibus se christianorum moribus conformes reddant.

Contemptores autem prædictorum per sacerdotes in quorum parochiis siti sunt aut alios ad quos de iure vel antiqua consuetudine de talibus inquirere spectat ac etiam per alios quoscumque diœcesanis seu inquisitoribus hæreticæ pravitatis deferantur et invocato si opus fuerit auxilio brachii sæcularis per eos taliter puniantur quod et aliis transeat in exemplum.

De his omnibus in conciliis provincialibus et synodalibus diligens fiat inquisitio et tam citra episcopos et sacerdotes in præmissis negligentes quam ipsos neophytos et infideles prædictorum contemptores opportunum adhibeatur remedium.

Si quis autem cuiuscumque gradus vel præminentiae huiusmodi neophytos ne ad observationem ritus christiani seu alicuius præmissorum compellantur foveat atque defendat pœnas contra fautores hæreticorum promulgatas incurrat. Neophyti vero si se corrigere post canonicam monitionem neglexerint quin ad vomitum iudaizantes redire comperti sint contra eos tanquam perfidos hæreticos secundum sacrorum canonum instituta procedatur.

Si qua vero ipsis Iudæis vel infidelibus indulta seu privilegia per quoscumque Ecclesiasticos seu sæculares cuiuscumque status seu dignitatis etiamsi papalis vel imperialis existant concessa iam sint vel in futurum concedi contingat vergentia quoquo modo in detrimentum catholicæ fidei nominis christiani seu quorumcumque præmissorum hæc sancta Synodus cassa et irrita esse decernit decretis et constitutionibus apostolicis ac synodalibus quæ super præmissis condita sunt in suo robore duraturis.

Et ut huiusmodi sanctæ constitutionis iugis memoria habeatur et ut ne quisquam ipsius ignorantiam prætereundere possit iubet hæc sancta Synodus ut per singulas cathedrales et collegiatis Ecclesias alia que pia loca in quibus uberior est fidelium concursus semel in anno ad minus infra divina promulgetur.

SESSIO XX
22 ian. 1435

[Decretum de concubinariis]

Sacrosancta Basileensis generalis synodus in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

Tanto sumus ad concedendum petentibus laudabili per nos ordinatione statuta et decreta sub forma authentica proniores quanto ex hoc statutis et decretis huiusmodi circa eorum observationem valeat fides certior adhiberi.

Hinc est quod nos tenores constitutionum inferius descriptarum per nos dudum editarum et in sessione publica per nos in maiori Ecclesia Basileensi undecimo kalendas februarii anno Domini millesimo quadringentesimo trigesimo quinto celebrata publicatarum et apud acta nostra de mandato nostro descriptarum ad dilectorum Ecclesiæ filiorum et cetera N. et N. qui tenores huiusmodi se in iudicio et extra asserunt indigere supplicationis instrumentum de actis ipsis extrahi et præsentibus annotari fecimus quæ sequuntur in hæc verba quicumque clericus cuiuscumque status conditionis religionis dignitatis etiamsi pontificalis vel alterius præminentiae existat qui post huius constitutionis notitiam quam habere præsumatur per duos menses post publicationem eiusdem in ecclesiis cathedralibus quam ipsi diocesanii omnino facere teneantur postquam eadem constitutio ad eorum notitiam pervenerit fuerit publicus concubiniarius a perceptione fructuum omnium suorum beneficiorum trium mensium spatio sit ipso facto suspensus quos suus superior in fabricam vel aliam evidentem ecclesiarum utilitatem ex quibus hi fructus percipiuntur convertat nec non et huiusmodi publicum concubinarium ut primum talem esse innotuerit mox suus superior monere teneatur ut infra brevissimum terminum concubinam dimittat.

Quam si non dimiserit vel dimissam aut aliam publice resumpserit iubet hæc sancta Synodus ut ipsum suis omnibus beneficiis omnino privet.

Et nihilo minus hi publici concubinarii usquequo cum eis per suos superiores post ipsarum concubinarum dimissionem manifestam que vitæ emendationem fuerit dispensatum ad susceptionem quorumcumque bonorum dignitatum beneficiorum vel officiorum sint inhabiles.

Qui si post dispensationem recidivo vomitu ad huiusmodi publicum concubinatum redierint sine spe alicuius dispensationis ad prædicta prorsus inhabiles existant.

Quod si hi ad quos talium correctio pertinet eos ut prædictum est punire neglexerint eorum superiores tam in ipsos de neglectu quam in illos pro concubinato modis omnibus digna punitione animadvertant.

In conciliis etiam provincialibus et synodalibus adversus tales punire negligentes vel de hoc crimine diffamatos etiam per suspensionem a collatione beneficiorum vel alia condigna pœna severiter procedatur.

Et si hi quorum destitutio ad Summum Pontificem spectat per concilia provincialia aut suos superiores propter publicum concubinatum reperiantur privatione digni statim cum processu inquisitionis ipsi summo pontifici deferantur.

Eadem diligentia et inquisitio in quibuscumque capitulis generalibus et provincialibus quoad suos servetur pœnis aliis contra prædictos et alios non publicos concubinarios statutis in suo robore permansuris.

Publici autem intelligendi sunt non solum hi quorum concubinitus per sententiam aut confessionem in iure factam seu per rei evidentiam quæ nulla possit tergiversatione celari notorius est sed qui mulierem de incontinentia suspectam et infamatam tenet et per suum superiorem admonitus ipsam cum effectu non dimittit.

Quia vero in quibusdam regionibus nonnulli iurisdictionem Ecclesiasticam habentes pecuniarios quæstus a concubinariis percipere non erubescunt patiendo eos in tali fœditate sordescere sub pœna maledictionis æternæ præcipit ne deinceps sub pacto compositione aut spe alicuius quæstus talia quovis modo tolerant aut dissimulent alioquin ultra præmissam negligentiae pœnam duplum eius quod propterea acceperint restituere ad pios usus omnino teneantur et compellantur.

Ipsas autem concubinas seu mulieres suspectas prælati modis omnibus curent a suis subditis etiam per brachii sæcularis auxilium si opus fuerit penitus arcere qui etiam ex tali concubinitu procreatos filios apud patres suos cohabitare non permittant.

Iubet insuper hæc sancta Synodus ut etiam in prædictis synodis et capitulis hæc constitutio publicetur et quilibet suos subditos ad ipsarum concubinarum dimissionem moneat diligenter.

Iniungat præterea omnibus sæcularibus viris etiamsi regali præfulgeant dignitate ne ullum qualecumque inferant impedimentum quocumque quæsito colore prælatis qui ratione sui officii adversus suos subditos pro huiusmodi concubinitu procedunt.

Et cum omne fornicationis crimen lege divina prohibitum sit et sub peccati mortalis pœna necessario evitandum monet omnes laicos tam uxoratos quam solutos ut similiter a concubinitu abstineant.

Nimis enim reprehensibilis est qui uxorem habet et ad alienam mulierem accedit qui vero solutus est si continere nolit iuxta apostoli consilium uxorem ducat. Pro huius autem divini observatione præcepti hi ad quos pertinet tam salutaribus monitis quam aliis canonicis remediis omni studio laborent.

[De excommunicatis non vitandis certo modo non vocatis]

Ad vitandum scandala et multa pericula subveniendum que conscientii timoratis statuit etiam quod nemo deinceps a communione alicuius in sacramentorum administratione vel receptione aut aliis quibuscumque divinis vel extra prætextu cuiuscumque sententiæ aut censuræ Ecclesiasticæ seu suspensionis aut prohibitionis ab homine vel a iure generaliter promulgatæ teneatur abstinere vel aliquem vitare aut interdictum Ecclesiasticum observare nisi sententia prohibitio suspensio vel censura huiusmodi fuerit in vel contra personam collegium universitatem Ecclesiam aut locum certum aut certam a iudice publicata vel denunciata specialiter aut expresse aut si aliquem ita notorie excommunicationis sententiam constiterit incidisse quod nulla possit tergiversatione celari aut aliquo modo iuris suffragio excusari.

Nam a communione illius abstinere vult iuxta canonicas sanctiones.

Per hoc tamen huiusmodi excommunicatos suspensos interdictos seu prohibitos non intendit in aliquo relevare nec eis quomodolibet suffragari.

[De interdictis non leviter ponendis]

Quoniam ex indiscreta interdictorum promulgatione multa consueverunt scandala evenire statuit hæc sancta Synodus quod nulla civitas oppidum castrum villa aut locus Ecclesiastico supponi possint interdicto nisi ex causa seu culpa ipsorum locorum aut domini seu rectorum vel officialium.

Propter culpam autem seu causam alterius cuiuscumque privatæ personæ huiusmodi loca interdici nequaquam possint auctoritate quacumque ordinaria vel delegata nisi talis persona prius fuerit excommunicata ac denunciata seu in Ecclesia publicata ac domini seu rectores vel officiales ipsorum locorum auctoritate iudicis requisiti huiusmodi personam excommunicatam infra biduum inde cum effectu non eiecerint aut ad satisfaciendum compulerint qua etiam post biduum eiecta recedente vel satisfaciente mox divina resumere possint.

Quod etiam in pendentibus locum habeat.

[Contra frivole appellantes]

Ut lites citius terminentur super eodem gravamine aut super eadem interlocutoria vim diffinitivæ non habente nullatenus liceat secundo appellare.

Quod que ante diffinitivam frivole vel iniuste appellans ultra condemnationem expensarum damnorum et interesse in quindecim florenis auri de camera parti appellatæ per appellationis iudicem condemnetur.

SESSIO XXI

9 iun. 1435

[De annatis]

Sacrosancta Basileensis generalis synodus in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

In nomine spiritus sancti paraclæti statuit hæc sancta Synodus quod tam in curia Romana quam alibi pro seu in confirmatione electionum admissione postulationum præsentationum provisione collatione dispositione electione postulatione præsentatione etiam a laicis facienda institutione installatione et investitura de ecclesiis etiam cathedralibus et metropolitanis monasteriis dignitatibus beneficiis officiis que ecclesiasticis quibuscumque nec non ordinibus sacris et benedictione ac pallio de cetero nihil penitus ante vel post exigatur ratione litterarum bullæ sigilli annatarum communium et minorum servitorum primorum fructuum deportuum aut sub quocumque alio titulo colore vel nomine prætextu cuiusvis consuetudinis privilegii vel statuti aut alia quavis causa vel occasione directe vel indirecte solum scriptoribus abbreviatoribus que et registratoribus litterarum seu minutarum pro ipsorum labore competenti salario solvendo.

Huic autem sacro canoni si quis exigendo dando vel promittendo contraire præsumperit pœnam incurrat adversus simoniacos inflictam et ipsis dignitatibus ac beneficiis taliter obtentis nullum ius ac titulum acquirat.

Obligationes quoque promissiones et censuræ ac mandata et quidquid in præiudicium decreti huius saluberrimi fieri continget nullas obtinere vires atque irrita censeantur.

Etsi quod absit Romanus Pontifex qui præ ceteris universalium conciliorum exequi et custodire canones debet adversus hanc sanctionem aliquid faciendo Ecclesiam scandalizet generali concilio deferatur.

Ceteri vero pro modo culpæ iuxta canonicas sanctiones per suos superiores digna ultione puniantur.

[De pacificis possessoribus]

Quicumque non violentus sed habens coloratum titulum pacifice et sine lite praelaturam dignitatem beneficium vel officium triennio proximo hactenus possedit vel in futurum possidebit non possit postea in petitorio vel possessorio a quoquam etiam ratione iuris noviter impetrati molestari excepto hostilitatis casu vel alterius legitimi impedimenti de quo protestari et iuxta concilium Viennense illud intimare teneatur.

Lis autem hoc casu quoad futuras controversias intelligatur si ad executionem citationis iuris que sui in iudicio exhibitionem ac terminorum omnium observationem processum fuerit.

Ordinarii autem diligenter inquirent ne quis sine titulo beneficium possideat.

Quod si talem quodcumque repererint declarent ius illi non competere vel huic si sibi videatur nisi sit intrusus seu violentus aut alias indignus vel alteri idoneo provideant.

[Quomodo divinum officium in ecclesia celebrandum sit]

Si quis principem sæculi rogaturus habitu honesto gestu decenti prolatione non præcipiti sed distincta attenta quoque mente se ipsum ac verba studet componere quanto diligentius in sacro loco omnipotentem oraturus Deum hæc omnino facere curare debet.

Statuit igitur sancta Synodus ut in cunctis cathedralibus ac collegiatis ecclesiis horis debitis signis congrua pulsatione præmissis laudes divinæ per singulas horas non cursim ac festinanter sed affatim ac tractim et cum pausa decenti præsertim in medio cuiuslibet versiculi psalmodum debitam faciendo inter solemne ac feriale officium differentiam reverenter ab omnibus persolvantur.

Horas canonicas dicturi cum tunica talari ac superpelliciiis mundis ultra medias tibias longis vel cappis iuxta temporum ac regionum diversitatem Ecclesias ingrediantur non caputia sed almucias vel birreta tenentes in capite.

Qui cum in choro fuerint gravitatem servant quam et locus et officium exigunt non insimul aut cum aliis confabulantes seu colloquentes aut litteras seu scripturas alias legentes.

Et cum psallendi gratia ibidem conveniant iuncta ac clausa labia tenere non debent sed omnes præsertim qui maiori funguntur honore in psalmis hymnis et canticis Deo alacriter modulentur.

Cum dicitur gloria Patri et Filio et Spiritui Sancto omnes consurgant.

Cum nominatur gloriosum illud nomen Iesus in quo omne genu flectitur cælestium terrestrium et infernorum omnes caput inclinent.

Nemo ibidem dum horæ in communi publice cantantur legat vel dicat privatim officium nam non solum obsequium quo obnoxius est choro subtrahit sed alios psallentes perturbat.

Super his debite observandis aliis que ad divini officii prosecutionem ac chori disciplinam spectantibus decanus vel cui onus incumbit diligenter invigilet hinc inde ne quid inordinate fiat circumspiciens.

Horum autem transgressores illius horæ in qua circa prædicta excesserint vel alia maiori prout transgressionis gravitas exigit plectentur pœna.

[Quo tempore quisque debet esse in choro]

Qui in matutinis ante finem psalmi venite exultemus in aliis horis ante finem primi psalmi in missa ante ultimum kyrie eleison usque in finem divino officio non interfuerit nisi forte necessitate cogente ac petita et obtenta a præsidente chori licentia discedere oporteat pro illa hora absens censeatur salvis ecclesiarum consuetudinibus si quæ forte circa hoc arctiores existant.

Idem in his observetur qui a principio usque in finem in processionibus non permanserint.

Pro cuius executione deputetur aliquis onus habens notandi personas singulas statuto tempore non convenientes iuramento adstrictus agere fideliter et nulli parcere.

Iubet etiam hæc sancta Synodus quod in illis ecclesiis in quibus singulis horis certæ distributiones statutæ non sunt omnino etiam de grossis fructibus si opus sit deputentur ut iuxta mensuram laboris plus minus ve quisque capiat emolumenti tollens prorsus abusum illum quo in una duntaxat hora præsens totius diei distributiones usurpat et illum quo præpositi vel decani aut alii officiales ex hoc solum quod officiales sunt licet actualiter pro utilitate Ecclesiæ non absint quotidianas distributiones præcipiant.

[Qualiter horæ canonicæ extra chorum dicendæ sint]

Quoscumque etiam alibi beneficiatos seu in sacris constitutos cum ad horas canonicas teneantur admonet hæc sancta Synodus si orationes suas Deo acceptas fore cupiunt ut non in gutture vel inter dentes seu deglutiendo aut syncopando dictiones nec colloquia vel risus intermiscendo sed sive soli sive associati diurnum nocturnum que officium reverenter verbis que distinctis peragant ac tali in loco unde a devotione non retrahantur ad quam se disponere et præparare debent iuxta id quod scriptum est: ante orationem præpara animam tuam ne sis quasi qui tentat Deum.

[De his qui tempore divinorum vagantur per ecclesiam]

Quicumque in Ecclesia beneficiatus præsertim de maioribus divinorum tempore per Ecclesiam vel foris circa ipsam deambulando aut cum aliis colloquendo vagari visus fuerit non solum illius horæ sed totius diei præsentiam ipso facto amittat.

Qui si semel correctus non destiterit per mensem distributionibus careat vel graviori si pertinacia exegerit pœnæ subiaceat ita ut tandem desistere cogatur.

Prohibeatur etiam ne divina officia tumultuosi quorumcumque per Ecclesiam discursus impediunt aut perturbent.

Regulares qui in conventualibus ecclesiis circa prædicta excesserint gravi pœna superioris arbitrio castigentur.

[De tabula pendente in choro]

Ut cuncta in domo Dei ordinate procedant et quilibet sciat quod sibi agendum imminet statuatur tabella aliqua continue pendens in choro in qua quid per unumquemque ex canonicis vel aliis beneficiatis in singulis horis per hebdomadam aut maius tempus legendum cantandumve sit scribatur.

Qui autem secundum quod ibi descriptum fuerit facere per se vel alium neglexerit pro qualibet hora distributiones unius diei amittat.

[De his qui in missa non complent Credo, vel cantant cantilenas, vel nimis basse missam legunt, aut sine ministro]

[De pignorantibus cultum divinum]

Abusum aliquarum ecclesiarum in quibus credo in unum Deum quod est symbolum et confessio fidei nostræ non complete usque ad finem cantatur aut præfatio seu oratio dominica omittitur vel in ecclesiis cantilenæ sæculares voce admiscuntur seu missa etiam privata sine ministro aut per secretas orationes ita submissa voce dicitur quod a circumstantibus audiri non potest abolentes statuimus ut qui in his transgressor inventus fuerit a suo superiore debite castigetur. Abusum etiam illum cultui divino manifeste derogantem quo nonnulli ecclesiarum canonici contrahentes debita sic se creditoribus obligant ut nisi statuto tempore satisfaciant a divinis cessetur officiis abolentes et obligationem huiusmodi etiamsi iureiurando firmata sit irritam decernentes statuimus ut qui talem illicitum contractum fecerint trium mensium fructus ipsi Ecclesiæ applicandos ipso facto amittant. Et quamdiu divina non resumpserint nullos ex ipsa Ecclesia proventus percipiant.

[De tenentibus capitula tempore missæ maioris]

Prohibet hæc sancta Synodus ut tempore missæ maioris præsertim solemnibus diebus capitula seu actus capitulares aut alii tractatus per canonicos non celebrentur nisi forte urgens et evidens ingrueret necessitas.

Qui vero ad talem horam capitulum indixerit a distributionibus quotidianis per hebdomadam sit suspensus neque ipsi canonici pro hora illa distributiones ipsas lucentur.

[De spectaculis in ecclesia non faciendis]

Turpem etiam illum abusum in quibusdam frequentatum ecclesiis quo certis anni celebritatibus nonnullis cum mitra baculo ac vestibus pontificalibus more episcoporum benedicunt alii ut reges ac duces induti quod festum fatuorum vel innocentum seu puerorum in quibusdam regionibus nuncupatur alii larvales et theatrales iocos alii choreas et tripudia marium ac mulierum facientes homines ad spectacula et cachinnationes movent alii comessationes et convivium ibidem præparant hæc sancta Synodus detestans statuit et iubet tam ordinariis quam ecclesiarum decanis et rectoribus sub pœna suspensionis omnium proventuum Ecclesiasticorum trium mensium spatio ne hæc aut similia ludibria neque etiam mercantias seu negotiationes nundinarum in Ecclesia quæ domus orationis esse debet ac etiam cœmeterio exerceri amplius permittant transgressores que per censuram Ecclesiasticam alia que iuris remedia punire non negligant.

Omnes autem consuetudines statuta ac privilegia quæ his non concordant circa hæc decretis nisi forte maiores adiicerent pœnas irritas esse hæc sancta Synodus decernit.

SESSIO XXII
15 oct. 1435

[De condemnatione libelli fratris Augustini de Roma archiepiscopi Nationis]

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

Cum inter cetera pietatis opera ad conservandam fidei catholicæ veritatem extirpandos que errores et hæreses hæc sancta Synodus potissime convenerit nostræ sollicitudinis præcipuum studium est illico ut pullulare aliquid noverimus quod fidei christianæ puritatem offendere et splendorem luminis in mentibus fidelium quomodolibet obnubilare possit penitus rescindere agrum que dominicum a noxiis zizaniis et vepribus cum omni diligentia expurgare.

Proinde libellum quemdam editum a magistro Augustino vulgariter dicto de Roma archiepiscopo Nazareno cuius primus tractatus de sacramento unitatis Iesu Christi et Ecclesiæ sive de Christo integro intitulatur Secundus de Christo capite et eius inclito principatu alius de charitate Christi circa electos et eius infinito amore tanquam non sanam et erroneam in fide doctrinam continentem cum suis defensoriis damnat et reprobat.

Et potissime scandalosam illam assertionem erroneam in fide in ipso libello contentam quam piæ fidelium aures sine horrore audire non possunt videlicet Christus quotidie peccat et ex quo fuit Christus quotidie peccavit quamvis de capite Ecclesiæ Christo Iesu salvatore nostro dicat se non intelligere sed ad membra sua quæ cum Christo capite unum esse Christum asseruit intelligentiam eius esse referendam dicat.

Nec non et propositiones istas et eis in sententia similes quas in articulos damnatos in sacro Constantiensi concilio incidere declarat videlicet non omnes fideles iustificati sunt membra Christi sed soli electi finaliter in perpetuum regnaturi cum Christo.

Secundum ineffabilem præscientiam Dei sumuntur membra Christi ex quibus constat Ecclesia quæ tamen non constat nisi ex eis qui secundum propositum electionis vocati sunt.

Non sufficit Christo uniri vinculo charitatis ut aliqui efficiantur membra Christi sed requiritur alia unio.

Has etiam quæ sequuntur humana natura in Christo vere est Christus.

Humana natura in Christo est persona Christi. Ratio suppositalis determinans humanam naturam in Christo non realiter distinguitur ab ipsa natura determinata.

Natura humana in Christo procul dubio est persona Verbi et Verbum in Christo natura assumpta est realiter persona assumens.

Natura humana assumpta a verbo ex unione personali est veraciter Deus naturalis et proprius.

Christus secundum voluntatem creatam tantum diligit naturam humanam unitam personæ Verbi quantum diligit naturam divinam.

Sicut duæ personæ in divinis sunt æqualiter diligibiles ita duæ naturæ in Christo humana et divina sunt æqualiter diligibiles propter personam communem.

Anima Christi videt Deum tam clare et intense quantum clare et intense Deus videt se ipsum.

Quas quidem propositiones et alias ex eadem radice procedentes in prædicto libello contentas tanquam erroneas in fide damnat et reprobat hæc sancta Synodus.

Ne igitur per huiusmodi doctrinam in errorem quempiam fidelium prolabi contingat districte præcipit ne quisquam præfati libelli doctrinam et præsertim suprascriptas propositiones ut præmittitur damnatas et reprobatas ac etiam eius tractatus defensorios docere prædicare defendere aut approbare præsumat.

Eos autem qui secus egerint tanquam hæreticos et alias animadversione canonica puniendos decernit.

In nullo autem per hæc derogare intendit dictis aut scriptis sanctorum doctorum in prænominatis materiis loquentium quinimmo ea recipit et amplectitur iuxta eorum veram intelligentiam per eos aut alios catholicos doctores in theologica schola communiter expositam et declaratam.

Nec per hanc sententiam personæ præfati auctoris præiudicare intendit hæc eadem sancta Synodus quia etsi debite vocatus fuerit causas tamen absentiae allegavit et in aliquibus suis scriptis et alias doctrinam suam determinationi Ecclesiae submisit.

Ceterum hæc sancta Synodus mandat et præcipit omnibus archiepiscopis episcopis cancellariis universitatum et inquisitoribus hæreticæ pravitate ad quorum spectat officium quatenus diligentiam solertem adhibeant et provideant ne aliquis dictos librum et libellos defensorios habeat aut præsumat penes se conservare aut tenere immo ipsos prædictis assignare habeat ut de illis faciant prout iura disponunt alias contra tales canonica animadversione procedatur.

SESSIO XXIII
26 mart. 1436

[De electione Summi Pontificis]

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

Quoniam salus populi pastor bonus merito hanc sanctam synodum quantum pro humanæ legis fieri potest industria Niti decet ut Romanus Pontifex qui gregis dominici primus et summus est pastor talis fiat talis que perseveret qui cunctarum animarum saluti ac totius christiani orbis utilitati provideat et tanto officio digne satisfaciat proinde constitutiones tam sacrorum conciliorum quam summorum pontificum super Romani electione pontificis editas innovans hæc sancta Synodus et eis quædam salubria adiiciens statuit ut quotiescumque sedem apostolicam vacare contigerit sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales præsentés in loco quo Summi Pontificis electio celebranda est decima die postquam sedes vacaverit omnes in cappellam aliquam vel locum prope conclave conveniant.

Inde præcedente cruce bini cum devotione cantando veni creator spiritus incedentes locum conclavis ingrediantur quo non nisi duos familiares necessarios quilibet introducat. Ceremoniarum autem gratia duo clerici quorum saltem unus sit notarius etiam admitti possint.

Camerarius vero cum his quibus conclavis custodia commissa fuerit curet ne quis præter prædictos conclave ingrediatur. Ipse autem post ingressum cardinalium clausis foribus cum deputatis intret et singulorum cardinalium cellas diligenter perquirat.

Exceptis que infirmorum aut debiliu(m) medicinalibus si qua ibidem victualia vel confectiones reperiantur amoveat. Exiens inde claudens que conclavis ostium custodiam solícite observet ac singulis diebus cibaria quæ cardinalibus deferuntur accurate perquirat nec introferri permittat nisi quod pro moderata refectione necessarium videatur decretis huius sacri concilii quæ promulgantur in quarta et septima sessionibus in suo robore firmiter permansuris.

Sequenti die cardinales omnes coram his qui in conclavi fuerint audita missa de sancto spiritu sacram sumant eucharistiam.

Et antequam scrutinium inchœnt antepositis sanctis evangelis iurent super hac forma ego N. talis cardinalis iuro et promitto omnipotenti Deo Patri et Filio et Spiritui Sancto ac beato Petro apostolorum principi eum eligere in pontificem quem credam Ecclesiæ universali in spiritualibus et temporalibus utilem et tantæ dignitati idoneum nec illi vocem dare quem verisimiliter scivero promissione aut datione alicuius rei temporalis seu prece per se vel alium interposita aut alias qualitercumque directe vel indirecte pro se electionem procurare electo que in pontificem non prius obedientiam facere quam iuret iuxta formam decreti sacri Basileensis concilii ita me Deus adiuvet cui in die tremendi iudicii redditurus sum de hoc iuramento et cunctis operibus meis rationem.

Post hæc quilibet eorum schedulam dabit in qua ultra tres non nominet inter quos si ultra unum nominaverit aliquis sit extra cardinalium collegium. Neque una die nisi unum fiat scrutinium et immediate post missam. Lectis schedulis nisi duarum partium in unum vota concurrant mox comburantur. Ante autem sex completa scrutinia accessus ad quemquam fieri non possit.

Recogitent eo tempore cardinales et attenta mente considerent quantum sibi ipsis meritum vel demeritum quantum que populo christiano fructum vel præiudicium bonum vel malum eligendo pontificem facturi sunt.

In nulla profecto re magis Domini nostri Iesu Christi gratiam vel iram assequi possunt quam cum de vicario eius suis præficiendo ovibus agitur quas ita dilexit ut pro ipsis et mori et crucis tormentum pati dignatus fuerit.

[De professione eiusdem Summi Pontificis]

Decernit sancta Synodus ut electus in Papam electioni de se factæ per infra scripti modi expressionem consentire teneatur. Quam expressionem si præsens in curia per cardinales vel extra per eorum aliquem vel alium ab ipsis ad hoc habentem mandatum in præsentia notarii et decem saltem personarum fieri convenit qui præsentata sibi electione requisitus infra diem naturalem ab hora requisitionis si non fecerit electio sua pro infecta habeatur et ad aliam in nomine domini cardinales procedere teneantur. Expresso autem ut prædicatur huiusmodi consensu cardinales eidem ut summo pontifici mox obedientiam debitam exhibeant. Postquam vero per cardinales obedientia præstita fuerit nulli de eius pontificatu ambigere fas sit.

[Forma consensus]

In nomine sanctæ et individuæ Trinitatis Patris et Filii et Spiritus Sancti.

Ego N. electus in Papam omnipotenti Deo cuius Ecclesiam suo præsidio regendam suscipio et beato Petro apostolorum principi corde et ore confiteor et profiteor quamdiu in hac fragili vita constitutus fuero me firmiter credere et tenere fidem catholicam secundum traditionem apostolorum generalium conciliorum et aliorum sanctorum patrum maxime autem sanctorum octo conciliorum universalium videlicet primi Nicæni secundi Constantinopolitani tertii Ephesini primi et quarti Calchedonensis quinti et sexti item Constantinopolitani septimi Nicæni octavi quoque Constantinopolitani nec non Lateranensis Lugdunensis Viennensis Constantiensis et Basileensis generalium etiam conciliorum et illam fidem usque ad unum apicem immutilatam servare et usque ad animam et sanguinem defendere et prædicare ritum que pariter sacramentorum Ecclesiasticorum Ecclesiæ traditum omnimode prosequi et observare.

Polliceor etiam fideliter laborare pro tuitione fidei catholicæ et extirpatione hæresum et errorum reformatione morum ac pace in populo christiano. Iuro etiam prosequi celebrationem conciliorum generalium et confirmationem electionum iuxta decreta sacri Basileensis concilii.

Hanc autem professionem mea manu subscripsi et tibi omnipotenti Deo cui in die tremendi iudicii redditurus sum de hoc et omnibus operibus meis rationem pura mente super altare offero quam in primo publico consistorio solemniter repetam.

Ne lapsu temporis hæc tam salubris institutio de memoria Summi Pontificis elabatur singulis annis die quo anniversarium celebratur electionis vel coronationis suæ intra missarum solemnias primus cardinalis qui ibidem affuerit publice et alta voce coram summo pontifice legat sic sanctissime pater attendat sanctitas tua et diligenter consideret promissionem hanc quam die electionis tuæ Deo fecisti.

Postea eam legens in fine dicat curet igitur sanctitas tua pro honore Dei et salute animæ tuæ et utilitate universalis Ecclesiæ prædicta omnia pro viribus observare bona fide sine dolo et fraude. Recogites etiam cuius vicem geras in terris illius videlicet qui animam suam pro ovibus suis posuit qui ter antequam oves suas beato Petro committeret petiit an ipsum diligeret qui que sicut iustus iudex et quem nullum latet secretum rationem exiget a te de omnibus usque ad minimum quadrantem.

Memineris quid beatus Petrus alii que sibi succedentes pontifices fecerunt qui nihil aliud cogitabant nisi honorem Dei propagationem fidei publicum Ecclesiæ bonum salutem que et utilitatem filiorum suorum et tandem imitantes magistrum et dominum animas suas pro sibi commendatis ovibus exponere non dubitarunt.

Noli tibi aut tuis thesaurizare in terris ubi tinea et ærugo demolitur ubi fures et latrones effodiunt sed thesauriza tibi in cælis. Non sis acceptor personarum nec sanguinis nec patriæ aut nationis.

Omnes filii Dei sunt et tuæ curæ ac custodiæ pariter commisi. Dicas exemplo Christi: qui fecerit voluntatem patris mei qui est in cælis ille meus frater soror et mater est.

In distribuendis dignitatibus et beneficiis non Carnem non munera non quid aliud temporale sed solum Deum et virtutes atque hominum merita tibi proponas.

In corrigendis excessibus Ecclesiasticam exerce disciplinam memor quam gratiam Phinees quam ve pœnam Heli alter iniurias Dei ulciscendo alter dissimulando meruerunt.

Pauperes autem ac miserabiles personas defende iuva et sustenta.

Ad omnes autem paternam habe charitatem.

Post expleta coronationis solemnna ac singulis annis post electionis anniversarium cum fratribus suis octo saltem continuis diebus Summus Pontifex vigili cura pertractet exequi quod tam solemniter Deo pollicitus est.

In primis igitur perscrutetur in qua orbis parte christiana religio vexetur a Turcis Saracenis Tartaris at aliis infidelibus in qua regione viget hæresis schisma vel quælibet superstitionis species in quibus provinciis mores et divinorum observantia mandatorum recta que vivendi norma tam in statu Ecclesiastico quam sæculari dilabuntur ubi etiam libertas Ecclesiastica conculcatur inter quos reges principes que et populos vigeant odia vel bella vel bellorum metus et ubique sicut pius pater cum fratribus suis remediis opportunis diligenter providere studeat.

His universalibus expeditis negotiis ad ea quæ proximiora sunt manum apponens mox domum familiam et curiam Romanam ubi et prout necessarium fuerit exemplariter componere veraciter que reformare incipiat ut ab eius oculata reformatione quæ ceterarum est ecclesiarum caput inferiores Ecclesiæ morum hauriant puritatem nec aliquibus calumniandi ac maledicentiæ præstetur occasio et tam circa magnos quam parvos inquirens vigilantissime et inquire faciens quidquid emendatione dignum reperit corrigere nullatenus differat aut dissimulet sciens duplex esse peccatum unum quod ibi perpetratur aliud longe gravius quod inde sequitur.

Quidquid enim ibidem igitur facile trahitur in exemplum. Unde fit ut languescente capite reliquum postea corpus morbus invadat. Pontificalis domus ac curia tanquam speculum mundum esse debet in quo omnes prospicientes ad eius exemplum se componant et vivant.

Proinde ab ea pœnitus dissipet et evellat quidquid simoniacæ labis quidquid concubinariæ sordis quidquid denique vel Deum offendere vel homines scandalizare potest.

Curet ne officiales perperam officia sua administrent ne quemquam gravent nec per concussionem aut illicite quidquam extorqueant et ut hi qui officialibus præpositi sunt ipsorum excessus inultos non patiantur.

Neminem permittant vestibus et coloribus per sacros canones prohibitis uti clerum Romanum qui sibi principaliter et immediate subiectus est principaliter in omni Ecclesiastica honestate instruat monens non in vestimentorum pompis et nitore beneplacitum Dei sed in humilitate docentia mentis puritate simplicitate cordis in morum castimonia et reliquarum virtutum ornatu quæ habentem Deo et hominibus commendant sed reformet et præsertim ut cultus divinus in ecclesiis urbis cum ea qua decet veneratione et disciplina observetur.

Populum quoque urbis quæ peculiaris eius est parochia doceat instruat et in via salutis dirigat. Imperet cardinalibus ut titulos ac parochias suas prout eorum incumbit officio visitent et reforment. Prælatum aliquem magnæ scientiæ probatæ que et exemplaris vitæ in urbe vicarium constituat qui vice sua cleri et populi episcopalem curam gerat de quo an oneri suo diligenter incumbat sæpe perquirat.

Post hæc cum eisdem fratribus de temporalitate Ecclesiæ Romanæ bene salubriter que regenda accurate cogitans provideat ut provinciæ civitates oppida castra terræ ipsi Ecclesiæ subiectæ iuste ac pacifice gubernentur tali quidem moderamine ut inter regimen Ecclesiasticorum ac sæcularium principum sic distet sicut inter patrem et dominum.

Non quæstui sed protectioni ac tutelæ intendat et paterna charitate cunctos fovens non tam subditos quam filios existimet.

Et quoniam spiritualem temporalem que ipsorum curam habet invigilet omnes partialitates ac seditiones inde amovere præsertim guelforum et gibellinorum et quæcumque his similia perniciosæ nomina animas corpora que pariter perimentia omnem det operam pœnis spiritualibus et temporalibus quibuscumque potest modis sublatis inde cunctis dissensionum fomentis eos unanimes ad defensionem Ecclesiæ conservare.

Ad regendum provincias ac civitates principales destinet cardinales vel prælatos integræ et incorruptæ famæ quos non inhiare pecuniis sed iustitiæ ac paci subditorum intendere verisimile sit quorum legatio biennio aut ad plus triennio elapso expiret.

Et quia dignum est ut quilibet suæ villicationis rationem reddat deputetur expleta legatione aliquis vel aliqui insignes viri qui suæ administrationis rationem nec non querelas ac petitiones provincialium audiant et iustitiam exhibeant et quod ipsi commode facere nequeunt papæ deferant qui omnino gesta eorum scire studeat et si quid illicite perpetrasse ipsos constiterit nullatenus inultum dimittat ut et successores sui quæ non licent suo exemplo facere formident.

Et ne officiales manus forsitan ad illicita apponant competens salarium unde vivere honeste possint eis constituatur.

Sæpe etiam Summus Pontifex inquirat quomodo tam legati gubernatores et commissarii quam Romanæ Ecclesiæ vicarii ac feudatarii subditos regant et an novis gabellis et exactionibus gravent.

Quidquid autem austeritatis seu iniusti oneris super cervices subditorum fieri cognoverit nequaquam toleret.

Pati enim impium est ut hi quos papa per se paterne reget per alios tyrannice tractentur.

Statuta et constitutiones antiquas quibus provinciæ ac terræ salubriter regi consueverunt inviolata servari faciat.

Quod si quæ postea irrationabiliter vel ad æmulationem seu partialiter edita sint causa cognita retractentur et reformatur.

Infra annum ab electionis die Romanus Pontifex ad se oratores seu procuratores provinciarum ac principalium civitatum Ecclesiæ Romanæ accersat et ostendens erga eos paternæ charitatis affectum ab ipsis de statu et conditione patriarum et quemadmodum prædecessoris sui tempore recti sunt num etiam aliquo iniusto graventur onere et quid pro salubri ipsorum regimine faciendum sit perscrutetur et tandem in omnibus utilitati et indemnitati ipsorum ac bono publico provisionis remedia tanquam filiis adhibeat.

Hoc idem saltem de biennio in biennium repetere non pigeat.

Inter cetera quæ feudatarii capitanei gubernatores senator castellani alii que præcipui officiales urbis et terrarum Ecclesiæ iurare solent hoc etiam adiiciatur ut in eorum institutione iurent quod sede vacante ad mandatum cardinalium civitates terras loca arces et castra ac gentes nomine Romanæ Ecclesiæ tenebunt ac tradent libere et sine contradictione.

Ne Summus Pontifex carnalitatis trahi videatur affectu magis quam iudicio rationis atque ut scandalis obvietur quæ experientia teste sæpe secuta sunt nullum de cetero consanguineum vel affinem usque ad tertium gradum inclusive ducem marchionem comitem feudatarium emphyteutam vicarium gubernatorem officialem castellanum alicuius provinciæ civitatis oppidi castri fortalitii aut loci Romanæ Ecclesiæ nec super his iurisdictionem seu potestatem aliquam habere nec capitaneum seu conductorem gentium armorum faciat aut esse permittat.

Ipsi quoque cardinales summo pontifici secus agere volenti nequaquam assentiant quod que succedens pontifex aliter facta prorsus retractet ac revocet.

Iuxta Nicolai papæ IV constitutionem statuit sancta Synodus ut ad sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales omnium fructuum reddituum proventuum mulctarum condemnationum ac censuum de quibuscumque terris et locis Romanæ Ecclesiæ subiectis provenientium medietas pertineat institutio que et destitutio omnium rectorum gubernatorum que et custodum quocumque nomine censeantur qui præerunt dictis terris et locis ac etiam dictorum fructuum collectorum de consilio et consensu ipsorum cardinalium fieri debeat.

Ipsos igitur cardinales admonet sancta Synodus ut terras et subditos Romanæ Ecclesiæ ab iniuriis et oppressionibus protegant de pace que ac salute et bono ipsorum regimine cogitantes apud Summum Pontificem et ubi opus fuerit ipsos omni favore promoveant.

Etsi de omnibus Romanæ Ecclesiæ terris magna cura summo pontifici ac cardinalibus esse debeat ad urbem tamen Romanam mentis intuitum sedulo convertere et ad ipsam tanquam peculiarem filiam et principalem eorum parochiam in qua beatorum Petri et Pauli ac innumerabilium Christi martyrum et sanctorum sacra corpora requiescunt ubi sedes est Romani Pontificis unde et ipse ac Romanum denominatur imperium et ad quam omnes christicolæ devotionis causa confluere solent singularem quamdam charitatem et præcipuum affectum gerere tenentur ut in pace tranquillitate ac iustitia gubernetur in suis que ecclesiis mœnibus viis et securitate stratarum detrimentum non patiatur.

Quocirca statuit hæc sancta Synodus ut de quibuscumque ipsius urbis redditibus et proventibus aliqua competens portio ad conservationem ecclesiarum mœnium viarum pontium securitatis que itinerum ipsius urbis et districtus per aliquos viros probatæ famæ de consilio cardinalium eligendos re ipsa exponatur.

Sicut servum servorum Dei Summus Pontifex se profitetur ita opere comprobet et dum ad ipsum tanquam communem patrem undique homines confugiant adire se ab omnibus facile permittat.

Unam ergo saltem in hebdomada diem pro publica statuatur audientia in qua omnes præsertim pauperes et oppressos patienter et benigne audiat et quantum cum Deo potest exaudiat cunctis que sicut pater filiis prout cuique opus fuerit iuxta vires consilio et auxilio provideat benigne.

Et si corporali necessitate impeditus fuerit alicui vel cardinali vel alteri insigni viro omnia sibi relatu committat omnibus que curiæ officialibus iubeat præsertim vicecancellario pœnitentiario et camerario ut ipsos pauperes cito gratis que expediant memor apostolicæ charitatis qua Petrus et Paulus invicem dexteras dederunt ut pauperum memores essent.

Diebus vero dominicis et festivis ad missam exeat publicam post quam aliquando temporis spatio indigentibus audientiam præbeat.

Singulis hebdomadis vel saltem in mense bis consistoria publica teneat in quibus negotia ecclesiarum cathedralium ac monasteriorum seu principum ac universitatum alia que magni ponderis audiat.

Lites autem et causas minores remittat ad vicecancellarium.

Ipse autem quanto amplius potest litigiis ac minoribus negotiis se eximat ut maioribus intendat liberius.

Quoniam sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales pars corporis Romani Pontificis esse censentur reipublicæ admodum expediens est ut iuxta vetustum morem gravia et ardua negotia de ipsorum consilio directione causa quoque mature cognita deinceps fiant præsertim causarum fidei decisiones sanctorum canonizationes erectiones seu suppressiones divisiones subiectiones uniones ecclesiarum cathedralium et monasteriorum promotiones cardinalium confirmationes ac provisiones de ecclesiis cathedralibus et monasteriis privationes que et translationes abbatum episcoporum et superiorum leges seu constitutiones legationes de latere seu vicariorum ac nuntiorum auctoritate legatorum de latere fungentium commissiones novæ religionis institutio exemptiones novæ ecclesiis monasteriis seu cappellis aut ipsarum iam factarum revocationes salvo decreto sacri Constantiensis concilii de prælatis non transferendis invitis.

[De numero et qualitate cardinalium]

Cum summo pontifici sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales in dirigenda christiana republica collaterales assistant necesse est ut tales instituantur qui sicut nomine ita re ipsa cardines sint super quos ostia universalis versentur et sustententur Ecclesiæ.

Statuit igitur sancta Synodus ut deinceps eorum numerus adeo sit moderatus quod nec sit gravis Ecclesiæ quæ nunc ob temporum malitiam plerisque gravibus affligitur incommodis nec superflua numerositate vilescat.

Qui de omnibus christianitatis regionibus quantum commode fieri poterit assumantur ut notitia rerum in Ecclesia emergentium facilius haberi et super his maturius deliberari possit sic tamen quod numerum viginti quatuor inter hos qui nunc sunt et assumendos non excedant ita quod de una natione ultra tertiam partem respectu cardinalium pro tempore existentium ac de una civitate et diocesi ultra unum inde oriundum et de ea natione quæ nunc ultra tertiam partem habet usque ad ipsius tertię partis reductionem esse nequeant.

Sint viri in scientia moribus que ac rerum experientia excellentes non minores triginta annis magistri doctores seu licentiati cum rigore examinis in iure divino vel humano.

Sit saltem tertia vel quarta pars de magistris aut licentiatis in sacra scriptura.

Inter hos autem viginti quatuor esse aliqui poterunt admodum pauci filii fratres aut nepotes regum seu magnorum principum in quibus cum circumspectione et maturitate morum competens litteratura sufficiat.

Non fiant cardinales nepotes ex fratre vel sorore Romani Pontificis aut alicuius cardinalis viventis non illegitime nati non corpore vitiati nec alicuius criminis aut infamię nota respersi.

Prædicto autem numero viginti quatuor pro magna Ecclesiæ necessitate vel utilitate duo alii in quibus vitæ sanctitas vel eximiæ virtutes refulgeant quamquam memoratos gradus non habeant ac de Græcis cum Romanæ Ecclesiæ uniti fuerint insignes aliqui viri adiici poterunt.

Non fiat cardinalium electio solum per auricularia vota sed illi solum assumi possint in quos facto vero scrutinio ac publicato maiorem partem cardinalium per subscriptionem manus propriæ constiterit collegialiter consensisse.

Desuper etiam apostolicæ litteræ cum subscriptione cardinalium conficiantur decreto huius sacri concilii in quarta sessione solemniter publicato quod incipit: item cum multiplicatio cardinalium et cetera in suo robore inviolabiliter permansuro.

Cum recipient cardinales suæ dignitatis insignia quorum significatio est ut pro bono universalis Ecclesiæ sanguinem proprium si opus sit non vereantur effundere iurabunt in publico consistorio si sint in curia si vero absentes in manibus alicuius episcopi et publice cui per litteras apostolicas in quibus forma iuramenti inserta sit commissum fuerit in hunc modum.

Ego N. nuper assumptus in sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalem ab hac hora in antea ero fidelis beato Petro universali que et Romanæ Ecclesiæ ac summo pontifici eius que successoribus canonice intransibus laborabo fideliter pro defensione fidei catholicæ extirpatione que hæresum et errorum ac schismatum reformatione morum ac pace in populo christiano.

In alienationibus rerum et bonorum Ecclesiæ Romanæ aut aliarum ecclesiarum et beneficiorum quorumcumque non consentiam nisi in casibus a iure permissis et pro alienatis ab Ecclesia Romana recuperandis pro posse operam dabo.

Non consulam quidquam summo pontifici nec subscribam me nisi secundum Deum et conscientiam meam. Quæ mihi per sedem apostolicam commissa fuerint fideliter exequar. Cultum divinum in Ecclesia tituli mei et eius bona conservabo sic me Deus adiuvet.

Pro conservandis cardinalium titulis quorum aliqui tam in divino cultu quam ædificiis nimium pro dolor in opprobrium Sedis Apostolicæ et ipsorum cardinalium collapsi sunt statuit hæc sancta Synodus ut de redditibus seu proventibus terrarum Romanæ Ecclesiæ quorum medietas iuxta constitutionem Nicolai papæ ad cardinales ut prædictum est pertineat decima pars eius quod spectat ad quemlibet cardinalium proprio titulo singulis annis applicetur.

Et nihilo minus vel in vita vel in morte quilibet cardinalis tantum proprio titulo relinquat unde communiter una persona sustentari possit.

Quod si non fecerit tam pro hoc quam pro dicta decima parte bona omnia ipsius cardinalis obligata sint usque ad debitam satisfactionem.

Et ad executionem huius oneramus primum cardinalem illius ordinis de quo ille defunctus erat. Visitet per se quilibet cardinalis præsens in curia absens vero per vicarium idoneum singulis annis titulum suum clericos que et populum ecclesiarum subiectarum et cum diligentia inquirat et salubriter provideat super cultu divino bonis que ipsarum ecclesiarum ac vita et moribus clericorum et parochianorum de quibus cum suæ sint oves in districto Dei iudicio rationem redditurus est.

Et tam quoad tempus visitandi quam quoad alia servet quæ instituta sunt in decreto nostro de conciliis synodalibus.

Etsi quemlibet cardinalium tam ipsa dignitas quam propria perurgeat pollicitatio pro memoratis sanctis laborare operibus nihilo minus ut eo efficacius res fiant quo singulis quasi peculiariter distribuuntur episcopi cardinales indagare curent quæ regiones hæresibus erroribus superstitionibus novis aut veteribus infectæ sint presbyteri ubi mores et divinorum mandatorum observantia ac Ecclesiastica disciplina deficient diaconi qui reges et principes seu populi bellis agitentur vel agitari timeantur et tanquam apes argumentosæ tam apud Summum Pontificem quam inter se ipsos diligenter ac accurate negotia hæc sancta promoveant operam dantes ut ubi necessarium fuerit salubri remedio provideatur.

Ipse autem Summus Pontifex tanquam communis omnium pater et pastor non solum rogatus ac sollicitatus sed proprio motu ubique investigari faciat et quam potest omnibus filiorum morbis salutarem conferat medicinam.

Si quando Papam quod absit negligentem aut remissum seu agentem quæ statum illius non decent ipsi cardinales inspexerint filiali reverentia et charitate tanquam patrem obsecrent ut officio pastoralis honori que ac debito suo satisfaciat.

Et primo quidem aliquis vel aliqui de per se deinde si se non corrigat omnes collegialiter accersitis quibusdam notabilibus prælatibus prædicentes quod si non abstinuerit proximo generali concilio deferant nec pro salute ipsius Summi Pontificis et bono publico eius odium vel quidquam aliud timeant dum tamen reverenter et charitative id agant.

Multo magis si quem ex cardinalibus aliquid perperam seu reprehensione dignum facientem papa cognoverit paterna semper charitate et iuxta doctrinam evangelicam corrigat ut sic alter in alterum pater in filios et filii in patrem charitatis opera exercentes Ecclesiam exemplari ac salubri moderamine gubernent.

Prælatos et quoscumque alios insignes præsertim viros ad curiam Romanam proficiscentes cardinales benigne et honorifice tam publice quam private pertractent et apud Summum Pontificem eorum negotia gratis ac liberaliter recommissa faciant.

Et cum ei qui communis est omnium pater cardinales assistant personarum acceptatores fieri vel advocatos valde indecens est.

Propterea interdicat hæc sancta Synodus ut tanquam iudices collaterales partialitatem nullam accipiant etiamsi de terra partiali originem ducant.

Nec sint principum aut communitatum seu aliorum contra quemquam cum pretio vel sine partiales protectores aut defensores sed exuti omnem passionem in sedandis concordia vel iustitia litibus papæ assistant.

Principum autem et quorumcumque præsertim pauperum ac religiosorum gratis et sine ullo quæstu promovere iusta negotia tanquam charitatis opus persuadet sancta Synodus et commendat.

Cum affabilitate et benignitate servent cardinales gravitatem ac modestiam quæ huic congruunt dignitati pietatem autem quæ secundum apostolum ad omnia utilis est servent ad omnes.

Affines suos præsertim bene meritos ac pauperes quamquam negligere non debeant non tamen ipsos opum aut beneficiorum multitudine accumulent ut alii inde scandalum patiantur.

Caveant ne bona ab ecclesiis profecta ultra quam necessitatis ratio postulat in Carnem et sanguinem effundant.

Cum tales sic ambulare in magnis pontifex inspexerit arguat atque obviet ut decet neque enim culpæ erit expers si iuxta officium suum corrigenda non corrigat.

Familia mensa suppellex rerum et equorum tam papæ quam cardinalium nec numerositate nec statu aut pompis neque aliquo excessu reprehensibilis sit.

Ita domum et quæ in domo sunt moderate componat ut alii non scandalum sed frugalitatis capere exemplum possint.

Tam Summus Pontifex et cardinales quam ceteri episcopi constitutionem beati Gregorii in generali synodo editam servare studeant cuius tenor hic est quam hæc sancta Synodus innovat cum pastoris vita exemplo debeat esse discipulis plerumque clerici qualis in secreto sit vita sui pontificis nesciunt quam tamen sæculares pueri sciunt de qua re præsentis decreto statuimus ut quidam ex clericis vel etiam ex monachis electi in ministerio cubiculo pontificali obsequantur ut is qui in loco regiminis est tales habeat testes qui veram eius in secreto conversationem videant et ex sedula visione exemplum profectus sumant.

Paschalis etiam papæ verba advertant dicentis: episcopi lectioni et orationi vacent et semper presbyteros et diaconos aut alios boni testimonii clericos habeant ut secundum apostolum et sanctorum patrum instituta possint irreprehensibiles inveniri.

Non expedit reipublicæ ut cardinalibus quos rebus arduis universalis Ecclesiæ intentos fore oportet aliæ causæ quam electionum ecclesiarum cathedralium aut monasteriorum vel principum aut universitatum seu similes per Papam aut cancellariam delegentur.

Minores igitur litigiosæ causæ in auditorio rotæ quod ad hoc institutum est committantur.

Neque papa neque cardinales familiares suos quasi munera accepturos ad confirmatos vel provisos prælatos de cetero mittant ne quod per se facere non decet per alios fieri patiantur.

Quod aliquando factum est ut pro anulo in assignatione tituli cardinalibus tradito post mortem eius aliqua pecuniæ summa vel res alia de bonis suis arripiatur de cetero non fiat cum labores eorum pro republica impensi exequias si pauperes forent potius de publico mereantur.

[De electionibus]

Licet dudum hæc sancta Synodus abolita per eam generali omnium ecclesiarum et dignitatum electivarum reservatione provide decreverit ut prædictis ecclesiis et dignitatibus per canonicas electiones et confirmationes provideri deberet volens etiam speciales seu particulares ipsarum ecclesiarum et dignitatum electivarum prohibere reservationes per quas libera in eisdem eligendi et confirmandi facultas impediri posset quod que adversus hoc decretum Romanus Pontifex nihil attentaret nisi ex magna rationabili et evidenti causa in litteris apostolicis nominatim exprimenda quia tamen contra ipsius decreti mentem non pauca sine huiusmodi causa gesta sunt unde gravia hactenus successerunt et graviora in dies timentur scandala cupiens hæc sacrosancta Synodus his obviare nolens que ut ipsius decreti mens quæ fuit omne obstaculum a canonicis electionibus et confirmationibus tollere suo frustretur effectu statuit ut electiones in dictis ecclesiis sine impedimento aut obstaculo omnino fiant quæ causa cognita iuxta iuris communis et dicti nostri decreti dispositionem confirmentur.

Veruntamen si forte aliquando contingat electionem aliquam etiam alias canonicam fieri quæ in perturbationem Ecclesiæ aut patriæ vel boni publici vergere timeatur Summus Pontifex cum ad ipsum confirmatio delata fuerit si talem urgentissimam causam adesse manifeste cognoverit ea prius mature discussa ac parte plene defensa accedente postea Romanæ Ecclesiæ cardinalium aut maioris partis subscriptione huiusmodi causam veram sufficientem que fore attestantium reiecta tali electione ad capitulum vel conventum remittat ut vel infra tempus iuris vel aliud iuxta loci distantiam ad aliam ex qua evenire talia non formidentur electionem procedant.

[De reservationibus]

Et quia multiplices ecclesiarum et beneficiorum hactenus factæ per summos pontifices reservationes non parum ecclesiis onerosæ extiterunt ipsas omnes tam generales quam speciales sive particulares de quibuscumque ecclesiis et beneficiis quibus tam per electionem quam collationem aut aliam dispositionem provideri solet sive per extravagantes ad regimen et execrabilis sive per regulas cancellariæ aut alias apostolicas constitutiones introductas hæc sancta Synodus abolet statuens ut de cetero nequaquam fiant reservationibus in corpore iuris expresse clausis et his quas in terris Romanæ Ecclesiæ ratione directi seu utilis domini mediate vel immediate subiectis fieri contigerit duntaxat exceptis.

[De Clementina «Litteris»]

Licet in apostolicis vel aliis litteris quibuscumque aliquem dignitati beneficio aut iuri cuicumque renuntiasse aut privatum esse seu aliquid egisse per quod ius proprium auferatur narratum sit huiusmodi litteræ in his non præiudicent etiamsi super ipsis gratia vel intentio narrantis fundetur nisi per testes aut alia legitima constiterit documenta.

**SESSIO XXIV
14 apr. 1436**

[De actis cum Græcis, et de indulgentiis, etc...]

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

Quia ambaxiatores nostri ad Constantinopolim transmissi vice et nomine eiusdem sanctæ synodi serenissimo imperatori Romanorum et reverendissimo domino patriarchæ Constantinopolitano propter nonnullas causas promiserunt capitula alias in hac sancta synodo super modo universalis et œcumenici et utriusque Ecclesiæ concilii celebrandi hinc et inde conclusa et firmata dare et cum effectu exhibere sub consueta huius sanctæ synodi bulla plumbea data præsentis et sub tenore de verbo ad verbum subsequenti nolens hæc sancta Synodus omittere aliquid eorum quæ pro unione ecclesiarum Christi fieri possunt dictam suorum ambaxiatorum promissionem præsentis decreto acceptat approbat ratificat et confirmat et præfata capitula de verbo ad verbum prout per præfatos ambaxiatores promissum est præsentibus inserit sub tenore qui sequitur.

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

Cum inter cetera toti populo christiano necessaria opera propter quæ hoc præsens sanctum concilium extitit congregatum unio occidentalis et orientalis ecclesiarum Christi præcipuum et maximum sit merito pro hac perficienda ab initio suæ congregationis omni conatu laboravit.

Etenim quamprimum potuit ad serenissimum imperatorem Græcorum et reverendissimum patriarcham Constantinopolitanum cum litteris suos transmisit ambaxiatores ad ipsos cum omni charitate et instantia exhortandum quatenus et ipsi cum plena potestate mitterent aliquos qui nobis cum tractarent de modo dictam sanctam unionem consequendi qui mox ut requisiti fuerunt tres insignes viros de his qui apud eos magnæ videntur auctoritatis quorum primus ipsum imperatorem consanguinitate attinet ad hanc sanctam synodum destinarunt sufficienti ipsius imperatoris mandato cum bulla aurea et eius propria manu subscripto ac patriarchæ litteris munitos qui tam in generali congregatione quam coram commissariis nostris ferventissimum ipsius imperatoris et patriarchæ totius que Ecclesiæ orientalis ad hanc unionem desiderium exponentes nos mirum in modum ad tam sancti operis prosecutionem pulsant ac quotidie excitant duo inter alia firmiter constanter que asserentes unionem ipsam nisi in synodo universali in qua tam Ecclesia occidentalis quam orientalis conveniat fieri nullatenus posse et in ea synodo si fiat ut infra conventum est ipsam unionem securam sperari.

His auditis summa nobis lætitia et iucunditas nimirum accessit.

Quamobrem omnem cogitatum nostrum iactantes in Deum qui facit mirabilia magna solus venerabiles sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinales præsidentes Sedis Apostolicæ patriarcham Antiochenum archiepiscopos episcopos abbates magistros que et doctores in numero competenti deputavimus ut una cum ipsis Græcorum ambaxiatoribus rem istam tractare et quo ordine ad executionem deducenda esset prospicere deberent qui tam inter se quam cum ipsis ambaxiatoribus sæpe numero convenientes habito inter se maturo et digesto consilio ad infra scripta cum ipsis devenerunt capitula quæ postea secundum morem huius sacri concilii per sacras deputationes mature deliberata ac deinde per generalem congregationem conclusa firmata que solemniter extiterunt quorum tenor una cum mandato ipsius domini imperatoris sub bulla aurea sequitur et est talis: ambaxiatores serenissimi domini imperatoris et cetera ut in decreto concilii superius inserto latius continetur.

Et quia tempus superius expressum infra quod prædicta debebant adimpleri effluxit non propter defectum alicuius partium sed quia ita contigit variis intervenientibus tractatibus hæc sancta Synodus tempus per præfatos serenissimum imperatorem Græcorum et reverendissimum patriarcham Constantinopolitanum parte ex una et ambaxiatores huius sacre synodi parte ex altera statutum et firmatum quod est a mense maio immediate sequenti ad annum ita quod per totum mensem maii ad annum sequentem utraque partium sit parata ad exequendum supradicta quantum ad quamlibet partium attinet acceptat et promittit se impleturam quantum ad ipsam pertinet infra dictum tempus quidquid in supradictis capitulis continetur.

**[Salvus conductus Græcorum datus domino imperatori Græcorum et patriarchæ
Constantinopolitano a sacro concilio Basileensi]**

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans.

Quia auctore Deo in regione nostra occidentali et obedientiæ Ecclesiæ Romanæ est universalis et œcumenica synodus celebranda in qua iuxta concordata in hac sancta synodo et in Constantinopoli denuo ratificata tam occidentalis quam orientalis Ecclesia conveniet ut cunctis erga eandem Ecclesiam orientalem nostræ intentionis sinceritas pateat et omnis suspicio quæ circa securitatem ac libertatem venientium oriri posset de medio auferatur tenore præsentis decreti hæc sancta Synodus Basileensis nomine et vice totius Ecclesiæ occidentalis et omnium de eadem Ecclesia cuiuscumque status etiamsi papali imperiali regali pontificali vel quacumque alia inferiori spirituali vel sæculari præfulgeant dignitate potestate vel officio decernit dat et concedit serenissimo imperatori Græcorum reverendissimis patriarchis Constantinopolitano Alexandrino Antiocheno et Ierosolymitano ceteris que usque ad numerum septingentarum personarum etiamsi imperiali regali archiepiscopali et cuiuscumque alterius status dignitatis aut conditionis fuerint ad prædictum universale et œcumenicum concilium in regione occidentali ut præmittitur celebrandum venientibus aut venturis plenum et liberum salvum conductum omnes que prædictos et quemlibet ipsorum tam in personis quam in honoribus et rebus quibuscumque ipsorum nominibus regnis provinciis dominiis territoriis communitatibus civitatibus castris oppidis et villis et omnibus locis obedientiæ nostræ Ecclesiæ occidentalis per quæ sive eundo sive stando sive etiam redeundo transituri sunt aut eos transire contigerit in suam tutam securam que salviguardiam recepit et recipit per præsentem promittens et concedens omnibus et singulis ex ipsis hoc præsentem edicto synodali tutam et liberam facultatem accedendi et veniendi in et ad civitatem seu locum in qua vel in quo erit dictum sacrosanctum universale concilium celebrandum ibi que standi morandi residendi habitandi cum omnibus immunitatibus libertatibus et securitatibus quibus illi qui erunt de obedientia Ecclesiæ romanæ habitabunt disputandi etiam et ratiocinandi et iura et auctoritates allegandi et omnia alia libere et sine cuiuscumque impedimento dicendi faciendi et tractandi quæ pro unione ecclesiarum Christi eis expedire videbitur et opportunum.

Inde etiam semel et pluries et toties quoties eis et cuilibet eorum videbitur et placebit simul et separatim et cum eorum bonis rebus et pecuniis et sine pro libitu recedendi et redeundi tute libere et impune omni impedimento reali et personali cessante penitus que remoto etiamsi talis unio quod absit non sequeretur nec effectum haberet quo casu et in omnem alium eventum præfati serenissimus imperator domini patriarchæ et alii supra nominati nostris duntaxat expensis et galeis absque aliqua dilatione temporis omni que remoto impedimento cum eisdem honoribus benevolentia et amicitia quibus ad præfatum universale celebrandum concilium deducentur etiam in et ad Constantinopolim reducentur sive unio sequatur in dicta celebranda synodo œcumenica sive non.

Non obstantibus in prædictis vel aliquo prædictorum quibuscumque differentiis discordiis et dissensionibus ad præsens vigentibus et quæ in futurum oriri et vigere possent inter dictas Ecclesias occidentalem et orientalem seu inter ipsam Ecclesiam Romanam et ei subiectos et aggregatos præfatum serenissimum imperatorem et alios Ecclesiæ Constantinopolitanæ aggregatos et non obstantibus aliquibus sententiis decretis condemnationibus iuribus et decretalibus quomodocumque et qualitercumque factis et prolatis seu faciendis et etiam non obstantibus aliquibus criminibus excessibus culpis et delictis si quæ per prædictos vel alterum eorum quomodocumque et qualitercumque commissa et perpetrata forent et generaliter non obstantibus quibuscumque aliis etiam talia forent de quibus necessarium esset specialem in præsentibus facere mentionem.

Et si contingat aliquem vel aliquos ex nostris eis vel alicui ipsorum iniuriari quod absit vel aliquam molestiam inferre in persona honore rebus et aliis quibuscumque taliter excedens iudicabitur per nos aut nostros usque ad condignam et rationabilem satisfactionem parti læsæ.

Et e converso si aliquis ipsorum alicui ex nostris aliquam ut præmittitur iniuriam inferat iudicabitur per eos usque ad condignam et rationabilem satisfactionem ei qui iniuriam passus est secundum morem et consuetudinem utriusque partis.

De aliis autem criminibus excessibus et culpis quibuscumque quælibet partium cognoscet et iudicabit de suis.

Hortatur autem hæc sacrosancta Synodus universos Christi fideles et nihilo minus auctoritate universos Christi fideles et nihilo minus auctoritate universalis Ecclesiæ in virtute spiritus sancti et sanctæ obedientiæ mandat et præcipit omnibus et singulis prælatis regibus ducibus principibus officialibus communitatibus et aliis singularibus personis cuiusvis status conditionis et dignitatis existant nostræ occidentali Ecclesiæ aggregatis quatenus prædicta omnia et singula inviolabiliter observent et quantum in eis est observari faciant dictos que serenissimum imperatorem patriarchas et alios omnes et singulos antedictos ad dictum sacrum celebrandum concilium accedentes et inde recedentes simul et divisim favorabiliter et reverenter honorent et tractent ac honorari et tractari faciant.

Si qua vero dubitatio circa dictum salvum conductum et contenta in eo oriri contigerit stabitur declarationi præfatæ universalis synodi celebrandæ.

Vult autem hæc sancta Synodus præsentem salvum conductum valere et in suo robore permanere quousque ad ultimum dicti serenissimus imperator patriarchæ et alii supradicti cum suis nobilibus et famulis usque ad numerum ut præmittitur septingentarum personarum aliis que rebus et bonis sint reversi in et ad civitatem Constantinopolitanam.

Si quis autem contra prædicta aut aliquod ipsorum aliquid facere quoquo modo tentaverit indignationem omnipotentis Dei et dictæ sanctæ synodi se noverit incursum.

SESSIO XXV
7 maii 1437

[De locis futuri et œcumenici concilii pro Græcis]

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

Nuper hæc sacrosancta Synodus inter varias sollicitudines quibus inscrutabilis divinæ altitudinis providentia eam invocatione sui spiritus paracleti ad excolendum dominici gregis agrum adunari operari que dignata est internæ mentis oculos more agricolæ pervigilis revolvens et attente prospiciens quam deflenda diutine occidentalis et orientalis ecclesiarum in eiusdem fidei professione divisio in Dei perstitit et duravit Ecclesia de clementissima eius bonitate apud quem nihil est impossibile qui que digne postulantibus affluenter dat et large spem suscipiens et fiduciam ad procurandam inter ipsas Ecclesias catholicæ fidei unitatem suæ diligentæ curas tanto accuratius non parcendo laboribus vel impensæ adhibere decrevit quanto ex hoc ad omnipotentis Dei laudem et gloriam uberiolem animarum salutem maius que ipsius fidei incrementum provenire cognovit.

Cupiens que propterea suffragante spiritus sancti gratia tam saluberrimum unionis negotium aggredi et amplecti ad illud serenissimum Romanorum imperatorem et venerabilem patriarcham constantinopolitanum ceteros que prælatos et alium Græcorum populum per diversos oratores et litteras duxit invitandos pariter et exhortandos.

Qui quidem imperator et patriarcha et alii Græci volente et eorum corda altissimo inflammante exhortationes huiusmodi alacribus animis suscipientes ipsum que unionis negotium aggredi sinceris affectibus perhibentes suos solemnes oratores et nuntios sufficienti mandato bulla aurea et propriæ manus subscriptione imperatoris bulla que plumbea patriarchæ prædictorum munito suffultos ferventissimum eorundem ad hanc fidei unitatem zelum devotissime explicantes ad eandem sacrosanctam synodum duxerunt destinandos cum quibus ipsa sancta Synodus diversis tractatibus et deliberationibus præviis pro executione et consummatione felici tam salutaris operis nonnulla decreta et capitula ad hoc summopere necessaria et utilia superius inserta et dudum in certa sessione ipsius sanctæ synodi in maiori Ecclesia Basileensi celebrata publicata animo concordati conclusit.

Volens que deinde hæc sancta Synodus decreta et capitulata huiusmodi viis et modis omnibus necessariis et opportunis prosequi ac iuxta illa ad electionem loci pro futuro œcumenico concilio in quo imperator et patriarcha prædicti alii que Græci convenire possent et deberent celebrando mature procedere habitis que super his et aliis hanc piam rem concernentibus in diversis ipsius sanctæ synodi deputationibus multiplicibus propositionibus et tractatibus illis que cum votorum suppositorum eorundem scrutinio diligenti recensitis demum in generali congregatione ad hoc in maiori Ecclesia prædicta ut moris est indicta et iterum votis singulorum in eadem scrutatis reperto que duplo maiorem partem et multo plus vota sua direxisse in Basileam Avinionem vel Sabaudiam invocata spiritus sancti gratia post missarum solemniam conclusum fuit et conventum quod apud imperatorem patriarcham et alios Græcos prædictos diligens et debita fieret instantia cum allegationibus et expositionibus plurimarum rationum quæ ad id allegari et adduci possent ut ex diversis bonis respectibus civitatem Basileensem acceptarent pro dicto œcumenico concilio ibidem celebrando quam si eos omnino recusare contingeret extunc civitas Avinionensis locus esset ipsius œcumenici concilii ibidem celebrandi.

Si tamen illud in eadem celebrari non posset ex tunc in Sabaudia concilium celebraretur antedictum.

Ut igitur præmissa omnia et singula debitum et votivum sortiantur effectum cum omni solemnitate alias in hoc sacro Basileensi concilio in rebus arduis expediendis adhiberi solita patribus in maiori Ecclesia Basileensi post missarum solemniam considerantibus hæc sancta Synodus decernit vult statuit ordinat et declarat futurum œcumenicum concilium in Basileensi aut illa recusata in Avinionensi civitatibus alioquin in Sabaudia iuxta conclusionem supradictam debitis et conventis temporibus debere celebrari.

Quod que imperator et patriarcha et alii Græci prædicti iuxta capitulata et decretata huiusmodi nec non omnes et singuli alii cuiuscumque gradus status dignitatis vel præeminentiæ existant qui generalibus conciliis de iure vel consuetudine interesse debent etiamsi pontificali dignitate præfulgeant ad illud debeant et teneantur maxime pro consummatione tam salutaris operis accedere et etiam convenire.

Et hanc præmissam nominationem et electionem vult statuit et decernit hæc sancta Synodus ut sit firma inconcussa et inviolabilis quacumque alia modificatione ordinatione dispositione nominatione seu electione per ipsum sacrum concilium seu alium vel alios quacumque auctoritate etiam papali fungentes in contrarium facta seu factis minime valitura seu valituris quam seu quas hæc sancta Synodus ex certa scientia ex nunc irritat cassat revocat et annullat seu cassa nulla et irrita nuntiat et pro infectis illam seu illas habere vult et præsentibus habet quatenus in totum vel in partem præmissæ electioni obviant vel repugnant.

Supplet etiam hæc sancta Synodus ex certa scientia omnem defectum si quis in præmissis vel aliquo præmissorum forsitan intervenerit.

Et insuper cum res tam ardua plurimum in Dei Ecclesia fructum allatura sine gravibus expensarum sarcinis consummari et Græci prædicti adduci adducti que sustentari non valeant dignum que et debitum existat ut pro consummatione tam felicitatis operis Christi fideles universi maxime Ecclesiasticæ personæ de commissi sibi patrimonii Domini nostri Iesu Christi substantiis liberali dispensatione ministrent hæc sancta Synodus universis et singulis ecclesiasticis personis exemptis et non exemptis sub quacumque verborum forma etiam ordinis sancti Ioannis Ierosolymitani cuiuscumque status dignitatis gradus ordinis vel conditionis existant etiamsi cardinalatus vel pontificali præfulgeant dignitate generalem omnium et singulorum suorum Ecclesiasticorum fructuum et proventuum quotidianis distributionibus duntaxat exceptis decimam de suis ecclesiis monasteriis dignitatibus et officiis ceteris que ecclesiasticis beneficiis in sua generali congregatione iam impositam et conclusam persolvendam et exigendam decernit statuit et declarat imponendam eam que imponit per præsentem.

Præterea dicta sancta Synodus decernit vult ordinat et declarat quod venerabiles Ioannes Lubicensis Ludovicus Visensis Delphinus Parmensis Ludovicus Lausanensis episcopi ipsius sacrosanctæ synodi oratores ad conducendum Græcos ad locum œcumenici concilii eorum que maior pars tunc præsens portum latinum locis supra electis et nominatis aptiorem et propinquiorem ad quem dicti Græci ultimo debeant applicare eligendi et nominandi plenam habeant potestatem illam que eisdem concedit per præsentem iuxta formam aliarum litterarum eis superinde datarum.

Postremo eadem sancta Synodus vult ordinat et decernit quod pro præmissorum et ex eis dependentium debita et votiva executione dictorum que syndicorum et concilii securitate pleniori ad omnem eorum aut suorum procuratorum vel nuntiorum petitionem et instantiam eis quævis aliæ litteræ opportunæ utiles et necessariae sub bulla eiusdem sanctæ synodi per ipsius cancellariam in forma debita et honesta concedantur conficiantur et etiam expediantur.

Sacrosancta generalis synodus Basileensis in Spiritu Sancto legitime congregata universalem Ecclesiam repræsentans ad perpetuam rei memoriam.

Hæc sacrosancta Synodus inter suæ congregationis exordia ut ea pro quibus generalium conciliorum celebratio dignoscitur instituta spiritus sancti assistente gratia opere complerentur summam diligentiam ad continuandam inter populos occidentales et orientales unionem adhibuit ut sicut ex longo dissidio Dei Ecclesia innumeras perpessa est calamitates ita ex fraterna unionem maximum assequeretur profectum proinde Constantinopolim ad hoc sanctum promovendum opus oratores transmisit quibus una cum solemnibus ambaxiatoribus serenissimi imperatoris Romanorum et venerabilis patriarchæ Constantinopolitani huc redeuntibus habitis super hoc multis tractatibus matura que deliberatione tandem certa capitula inter hoc sacrum concilium et ipsos ambaxiatores concordata et per decretum et publica sessione firmata extiterunt.

In quibus eadem sancta Synodus ex tam sancto negotio ad destinandum Constantinopolim oratores suos cum quibusdam pecuniarum summis et duabus galeis grossis duabus que subtilibus et trecentis balistariis infra certum tempus ac per eosdem unum de locis in decreto comprehensis pro œcumenico concilio nominandum in quo imperator et patriarcha cum septingentis personis pro hac sancta unione complenda nobis cum convenirent obligare se voluit.

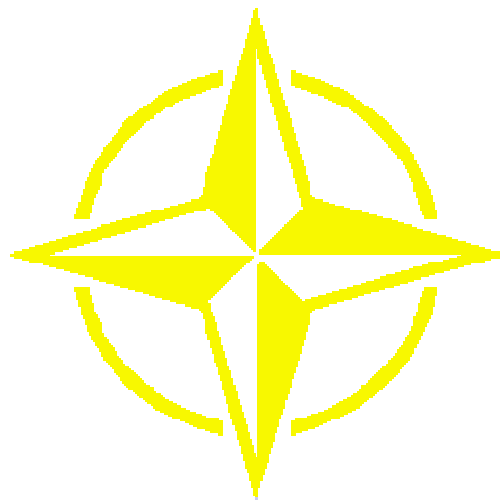
Cum autem tempus ista exequendi in foribus instet cupiens hæc sancta Synodus suis penitus pollicitationibus satisfacere et tam pium negotium quo hoc tempore salubrius excogitari nequit totis viribus ad optatum finem perducere ad hanc in suis disputationibus et deinde in generali congregatione conclusionem devenit ut videlicet civitas Florentina aut Utinum in patria Fori Iulii ponenda in manu concilii seu quicumque alius locus tutus in decreto comprehensus summo pontifici et Græcis accomodus pro œcumenico concilio eligatur ille videlicet de prædictis qui citius paraverit et expedierit galeas pecunias et alia necessaria datis etiam securitatibus necessariis.

Portus autem sit Venetiæ Ravenna aut Ariminum ille videlicet ex iis quem imperator et patriarcha Constantinopolitanus maluerint.

Item ne clerus gravaretur incassum decima nec decretaretur nec exigeretur usquequo Græci ad unum de prædictis applicuerint portum.

Quod que per totum tempus in decreto comprehensum in hac civitate sacrum remaneat concilium et ut legati ac præsidentes Apostolicæ Sedis vocatis patribus de quibus eis visum esset oratores ad conducendum Græcos et præmissa exequenda eligant qui omnem instantiam pro hac civitate Basileensi facere debeant.

Ut igitur semper divina gratia assistente præmissa omnia et singula debitum sortiantur effectum in hac publica et solemni sessione hæc sancta Synodus præfatam conclusionem vult statuit declarat esse firmam atque validam tenendam que et exequendam cassans irritans et annullans cassum que irritum et nullum esse decernens quidquid a quoquam et etiam quibuscumque factum vel actum sit vel in futurum fieret vel attentaretur adversus prædicta seu dependentia ab eis vel quod eorum executionem posset quomodolibet impedire volens ut ad prædictorum executionem prædicti apostolici legati ac præsidentes quascumque literas opportunas sub bulla concilii in forma debita conficiant et alia quæcumque huic sancto negotio necessaria vel accomoda expediant.

<http://www.internetsv.info>

email@internetsv.info